

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
TÁMOGATÁSOKAT VIZSGÁLÓ IRODA

2001. május

Ezt a kiadványt a Pénzügyminisztérium szervezeti keretein belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda készítette.

A kiadvány – egyéb, az állami támogatások témájában fontos információkkal együtt – elérhető a Támogatásokat Vizsgáló Iroda honlapján (<http://www.meh.hu/PM/TVI>).

Szerkesztő: Hargita Eszter

Lezárva: 2001. május

Kérjük az anyaggal kapcsolatban észrevételeit, kérdéseit jelezze a Támogatásokat Vizsgáló Irodának.

A Támogatásokat Vizsgáló Iroda

Vargha Ágnes

Hargita Eszter

dr. Kelen Zsuzsa

Banai Péter Benő

Jakab Erika

dr. Király Eszter

Molnár Gáspár Endre

dr. Remetei Filep Zsuzsanna

főcsoportfőnök

osztályvezető

tanácsadó

Cím: 1054 Budapest, József nádor tér 2-4.

T: 327-2343, F: 318-3663, e-mail: tvi@pm.gov.hu

ELŐSZÓ

2000 januárjában kezdődött az a tizenkét hónapos twinning program a magyar és a francia Pénzügyminisztérium között, mely a Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkájának elősegítését, valamint az Országos Támogatási Monitoring Rendszer továbbfejlesztését célozta. E twinning program keretében 2000 őszén állami támogatási képzésre került sor, amelynek anyagát az *TVI információs füzetek* 4. száma tartalmazta.

A twinning program lezárását a 2001. januárjában az ún. zárójelentés elkészítése jelentette, amely két dokumentumból áll. Az első a magyar állami támogatási programok uniós állami támogatási versenyszabályokkal való összhangjának vizsgálatának eredményét és ajánlásokat közöl. A második dokumentum a Magyar Államkincstárban található Országos Támogatási Monitoring Rendszerrel kapcsolatban fogalmaz meg észrevételeket.

A *TVI információs füzetek* 6. száma a fent említett zárójelentés első dokumentumát tartalmazza. Úgy véljük, hogy a francia szakértők által megfogalmazott ajánlások a témával foglalkozó hazai szakemberek számára is érdekesek.

Az elkészült jelentés azért fontos Magyarország számára, mert ez az első eset, hogy tagállami, állami támogatással foglalkozó szakemberek írják le véleményüket a magyar rendszerről.

A tanulmány olvasása során figyelembe kell venni, egyrészt azt, hogy az a 2000. évi helyzet leírása. Másrészt azt, hogy a francia szakértőknek rövid idő alatt kellett feldolgozni a magyar támogatási rendszert, ezért - bár az előkészítés fázisában a magyar érintettekkel konzultáltak - előfordulhat, hogy a dokumentum nem teljes

---

körű, és bizonyos tévedéseket tartalmaz. (A leírások pontosítása érdekében a szaktárcák pontosító észrevételeit is közöljük.)

A munka „oroszlán-részét” Franck Avice úr, a francia Pénzügyi, Ipari és Gazdasági Minisztérium munkatársa és magyar részről dr. Kelen Zsuzsa asszony, a Pénzügyminisztérium közigazgatási tanácsadója végezték, akiket ezért külön köszönet illet.

Kérjük, amennyiben az állami támogatási témával, vagy az e számban megjelentekkel kapcsolatban kérdése, vagy észrevétele van, keressen meg minket.

Budapest, 2001. május

Hargita Eszter

TWINNING HU98/IB/FI/01

ZÁRÓ JELENTÉS

I. DOKUMENTUM

**A MAGYAR ÁLLAMI TÁMOGATÁSI
PROGRAMOK EU SZABÁLYOKKAL VALÓ
ÖSSZHANGJÁNAK VIZSGÁLATA**

ÉSZREVÉTELEK ÉS AJÁNLÁSOK

M. COLLOT, Project Manager

M. HELIS, Pre-accession Advisor (PAA)

M. AVICE,

2001. január

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	8
AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSI PROGRAMOK KIALAKÍTÁSÁNAK, AZ EGYES TÁMOGATÁSOK NYÚJTÁSÁNAK, MONITORINGJÁNAK ÉS ELLENŐRZÉSÉNEK RENDJE	10
1.1. A magyar értelmezés szerinti állami támogatások jogszabályi rendszere és eljárásrendje	10
1.2. A helyzetfelmérésbe bevont jogszabályok köre	10
1.3 Új fejlemények	13
A VERSENYSEKTORNAK NYÚJTOTT ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK RENDSZERE – A KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOKKAL VALÓ ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉG	15
2.1 Állami támogatási politika	16
2.1.1 A társulási időszakban folytatott tárgyalások	16
2.1.2 Intézményi szerkezet: az állami támogatások terén érintett szereplők	16
2.1.2.1 Az országos szintű szereplők	16
2.1.2.2 A helyi önkormányzatok	17
2.1.3 Az állami támogatások ellenőrzésének fejlődését szabályozó jogszabályok időrendi áttekintése	17
2.1.4 A Támogatásokat Vizsgáló Iroda (TVI)	19
2.2 Az állami támogatások magyarországi rendszere	22
2.2.1 Regionális támogatások	23
2.2.1.1 A területfejlesztési célelőirányzat	24
2.2.1.2 A Gazdaságfejlesztési célelőirányzat	30
2.2.1.3 A nemzeti adópolitika	32
2.2.1.4 A helyi önkormányzatok által nyújtott támogatások	38
2.2.1.5 Aktív Foglalkoztatási Célelőirányzat	40
2.2.1.6 Turisztikai célelőirányzat	42
2.2.2 Horizontális támogatások	44
2.2.2.1 A műszaki fejlesztés támogatása	44
2.2.2.2 Kis és középvállalkozói célelőirányzat	48
2.2.2.3 Hitelgarancia Rt. - a kis és közepes vállalkozások számára nyújtott hitelgarancia	50
2.2.2.4 Környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű célelőirányzat	51
2.2.2.5 Az állami vállalkozásokat támogató intézkedések	53
2.2.2.6 Az ÁPV Rt. tevékenysége	54
2.2.3 Ágazati támogatás	55
ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT	56
ÖSSZEGZÉS	57

AZ OTMR ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK NYILVÁNTARTÁSÁVAL ÉS MONITORINGJÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ HASZNÁLATA.....	59
3.1 Előzmények.....	59
3.2 AZ OTMR software versenyszférának nyújtott állami támogatások nyilvántartásával és monitoringjával kapcsolatos funkciói.....	60
3.3 Általános megjegyzések.....	62
3.4 Javaslatok.....	63

BEVEZETÉS

A közösségi jogban a támogatások fogalmának ugyan nincs pontos definíciója, de a Római Szerződés (RSZ) 87. cikk (1) bekezdésében megtalálhatók azok a jellemzők, amelyek érvényesek a támogatásra :

„Ha a jelen Szerződés másként nem rendelkezik, összeegyeztethetetlenek a közös piaccal azok a bármilyen formájú állami vagy állami forrásokból biztosított támogatások, amelyek bizonyos vállalatoknak vagy egyes áruk termeléséhez nyújtott kedvezményekkel a versenyt eltorzítják, vagy annak eltorzításával fenyegetnek, feltéve, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet befolyásolják.”

Ezzel szemben a magyar pénzügyi „köznyelv” állami támogatáson állami forrásból folyósított ingyenes támogatást vagy kedvezményes feltételek mellett nyújtott kölcsönt ért, amelyet vissza nem térítendő támogatásnak, illetve visszatérítendő támogatásnak nevez. A köznyelvi használat nem tesz különbséget aközött, hogy a támogatás kedvezményezettje az állami szférához vagy a versenyszférához tartozik-e. A jogszabályok természetesen pontosan definiálják az értelmezést. Előfordul, hogy a támogatás kifejezés helyett más kifejezéseket használnak a jogszabályok, például a projekt-finanszírozás, program-finanszírozás, vagy a központi állami beruházás kifejezést. A magyar jogszabályok tehát igen kevés kivételtől eltekintve nem emelik ki az Európai Megállapodás 62. cikke értelmében vett állami támogatásokat illetve azokat a szabályokat, amelyek csak ezekre a támogatásokra érvényesek. Azokban az újabban végrehajtott szabály-kiegészítésekben vagy új szabályokban, amelyekben valamely rendelkezés kimondottan a közösségi értelmezés szerinti állami támogatásokra vonatkozik, a szabály tárgyát az Európai Megállapodás 62. cikke értelmében vett állami támogatásként jelölik meg a jogszabályok. Ezeket a későbbiekben kiemelten tárgyaljuk. Egyéb esetekben - és ezek vannak többségben – a közösségi értelmezés szerinti állami támogatással való összefüggés meglétét vagy hiányát és az összefüggés jellegét fel kellett deríteni. A transzparenciával kapcsolatos problémák megismeréséhez tanulmányoznunk kellett a teljes jogszabályi környezetet, valamint a támogatásokhoz kapcsolódó tevékenységeket, mint pld. a programozást, a döntési és végrehajtási eljárásokat, az adatszolgáltatási rendszert, stb. A tanulmányozott jogszabályokból és gyakorlatból ez a jelentés csak azokat az elemeket ismerteti, amelyek valamilyen módon összefüggenek a közösségi értelmezés szerinti állami támogatások transzparencia vagy kompatibilitási kérdéseivel. A rendszernek továbbá vannak olyan elemei, amelyek az Országos Támogatási Monitoring Rendszer (OTMR) továbbfejlesztésével kapcsolatos javaslataink megalapozását szolgálják. Ezeket az OTMR-rel foglalkozó részben tárgyaljuk.

A magyar szabályok az állami támogatások közösségi értelmezésétől eltérő támogatásfogalmakra és támogatási kategóriákra vonatkoznak. A támogatási politika prioritásai, eszköztára és szabályozása időben állandóan változik, de minden változtatás az előző állapotra épül, így átfogó reformra az elmúlt időszakban nem került sor.

Az I. rész bemutatja a támogatáspolitikai teljes szabályrendszerének azt a részét, amelyből ki kellett válogatni a versenyszabályok által érintett állami támogatásokra vonatkozó szabályokat. A támogatások tág magyar értelmezésére épülő magyar jogi és eljárási rendszer ismertetése megvilágítja, hogy miért okozhat nehézségeket az állami támogatások közösségi

---

szabályokkal való összhangjának megítélése, és hogy e problémák kiküszöbölésére milyen intézkedések történtek.

A **II. rész** az első részben felvázolt jogszabályrendszerből az állami támogatások közösségi értelmezése szempontjából releváns elemeket emeli ki. Itt kerülnek bemutatásra azok az intézkedési tervek, határozatok is, amelyek arra szolgálnak, hogy a versenyszabályok által érintett támogatások szabályai minél átláthatóbbak legyenek a kompatibilitás megítélhetősége szempontjából. E rész tartalmazza az ellenőrzés rendjét és az azonosított problémák megoldására vonatkozó magyar elképzeléseket (amelyek kormányhatározatokban találhatóak), a keretszabályok leírását és a francia szakértő véleményét a kompatibilitás vonatkozásában, valamint ajánlásait a még meglévő hiányosságok kiküszöbölésére.

A **III. rész** a Magyar Államkincstár által kialakított OTMR olyan irányú vizsgálatát tartalmazza, amelynek célja a TVI munkájának segítése és ennek érdekében a feladatok világosabb kijelölése.

I. RÉSZ

AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSI PROGRAMOK KIALAKÍTÁSÁNAK, AZ EGYES TÁMOGATÁSOK NYÚJTÁSÁNAK, MONITORINGJÁNAK ÉS ELLENŐRZÉSÉNEK RENDJE

1.1. A magyar értelmezés szerinti állami támogatások jogszabályi rendszere és eljárásrendje

A bevezetőben ismertetett értelmezési helyzetből adódóan a jogszabályi kereteket a tanulmányozás és megismerés fázisában nekünk is tágan kellett kijelölnünk. A két téma (a közösségi értelemben vett állami támogatásokat érintő jogszabályok és eljárások valamint az OTMR szélesebb elvárásoknak megfelelő továbbfejlesztése) részben ugyanazt a jogszabályi kört érinti, részben eltérőt. Meg kell jegyezni, hogy még ha a két témához ugyanazt a jogszabályt kellett is tanulmányoznunk, a tanulmányozás az adott jogszabály más szempontjait érintette a különböző témáknál. Az alábbiakban azt a jogszabályi kört mutatjuk be, amelyből az első témához, (tehát az ebben a jelentésben tárgyalt témához) kapcsolódó szabályok, eljárások kiszűrhetők.

1.2. A helyzetfelmérésbe bevont jogszabályok köre

A költségvetési terminológiában az állami támogatás a költségvetési intézmények számára biztosított költségvetési forrás, amely működési–fenntartási költségeik, valamint jogszabályokban meghatározott feladataik ellátásához használható fel. A közösségi értelmezés szerinti állami támogatásokat érintő szabályok, rendelkezések, előírások kiválasztásához a következő jogszabályokra kellett vizsgálódásainkat kiterjeszteni:

1. a 2000. évről szóló költségvetési törvény
2. az 1999-ben módosított, az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet
3. a közösségi értelmezés szerinti állami támogatási programokat megvalósító kormány és miniszteri rendeletek, és az ezekre épülő pályázati felhívások
4. társasági adótörvény (az adókedvezmény miatt) (1996. évi LXXXVI. tv.)
5. specifikus jogszabályokra, amelyek kimondottan a közösségi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárási rendre vonatkoznak.

Az alábbiakban e szabályokból azok a szabálysabályelemek kerülnek kiemelésre, amelyek kapcsolódnak a közösségi értelemben vett állami támogatásokhoz.

Ad.1. Költségvetési törvény

A költségvetési törvényben a fejezetekre leosztott, támogatási programok finanszírozására szolgáló előirányzatokból lehet kiszűrni az érintett támogatási programokat. Ezek listája a következő pontban tárgyalandó 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendeletben részletesen

---

megtalálható. A témánk szempontjából érintett előirányzatokat (programokat) már elnevezésük alapján el lehet különíteni. Az egyedi támogatások is megjelennek a költségvetési törvényben, ám évről évre, egyre szűkebb körben szerepeltek, például a 2000. évi költségvetésről szóló törvényben már csak a MÁV Rt. és a szénbányák támogatása tartozott ebbe a körbe.

Ad.2. Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet

Ez a kormányrendelet magába foglalta valamennyi, az államháztartás működési rendjére vonatkozó korábbi jogszabályt, ezért rendkívül összetett.

A témánk szempontjából a rendelet két fejezete releváns: a programfinanszírozás körébe vont előirányzatok felhasználásnak rendjéről szóló, valamint az azonos támogatási célt szolgáló fejezeti kezelésű előirányzatok illetve az elkülönített állami pénzalapok pénzeszközei felhasználásnak speciális szabályairól szóló fejezet.

A programfinanszírozás szabályai természetesen valamennyi programra vonatkoznak, függetlenül attól, hogy a program keretében kiutalt támogatásoknak ki a kedvezményezettje. A szabályok előírják a finanszírozás okmányait, a programfinanszírozás körébe vont előirányzatok felhasználásnak eljárási szabályait, a pénzügyi lebonyolítás rendjét. Ezeket az előírásokat főként az OTMR rendszerrel összefüggésben kellett tanulmányoznunk.

A másik kiemelt fejezet szabályai azokra az esetekre vonatkoznak, amikor azonos célra többféle forrásból kér támogatást egy igénylő. Az általános eljárási szabályok itt is valamennyi típusú támogatásra vonatkoznak. Ilyen általános eljárási szabályok pl. azok, amelyek a pályázatok kötelező tartalmi követelményeire vonatkoznak, vagy amelyek előírják, hogy miként kell elbírálni a pályázatokat, folyósítani a támogatásokat stb.

Ebben a fejezetben található speciális szabályok is, amelyek csak az Európai Megállapodás 62. cikk alá tartozó, azaz a közösségi értelemben vett állami támogatásokra vonatkoznak. A rendelet elején található az a definíció, amely tartalmazza a 62. cikkben található rendelkezés elemeit valamint kiegészítő magyarázatokat, amelyek az értelmezést megkönnyítik. Maga a szabály meghatározza a nyújtható támogatások maximális mértékét. A szabály előírja, hogy valamennyi, a 62. cikk alá tartozó támogatási program esetén meg kell határozni a maximális támogatási mértéket, amely halmazott támogatás esetén sem lehet több mint 50%, KKV-k esetében 65%. A támogatástartalom és a támogatási intenzitás definíciója szintén megtalálható a rendeletben, amelyek kiszámítási módja a mellékletben van.

Ugyancsak ebben a fejezetben található az az előírás, amely minden odaítélt támogatásról adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő az előirányzatokat kezelők számára. A kitöltendő adatlap a mellékletben található. Az adatlap kitöltőinek kell eldönteni, hogy egy adott támogatás a 62. cikk hatálya alá tartozik-e vagy sem. Ez kiderül a TVI véleményéből, amely tartalmazza, hogy egy adott pályázati felhívás a 62. cikk hatálya alá tartozik-e, vagy sem. Ha igen, akkor a programot, az EU Éves Jelentésének (State Aid Survey) megfelelően kell bekódolni. Az Éves Jelentés (Survey) kategóriái nagyjából megfelelnek a támogatási szabályok tárgyát képező támogatások (pl. K+F, KKV-k) kategóriáinak. Minthogy a magyar támogatási programok egyelőre még nem sorolhatók be egyértelműen valamelyik közösségi

szabálykategóriába, ezért a kódolást minden egyes odaítélt támogatás esetében külön-külön kell elvégezni a következők szerint:

Ágazatok	Célcsoport
1.- Acélgégyártás, kohászat	A- Kutatás-fejlesztés
2.- Szénbányászat	B- Környezetvédelmi beruházás
3.- Járműgyártás	C- Kis- és középvállalkozások támogatása
4.- Műszálgégyártás	D- Foglalkoztatási támogatás
5.- Közlekedés/szállítás	E- Képzés és oktatás
6.- Hajóépítés	F- A nehéz helyzetben lévő vállalatok talpra állításához nyújtott szubvenció
7.- Mezőgazdaság	G- Területfejlesztési támogatások
8.- Halászat	H- Egyéb, nevezetesen:
9.- Egyéb	

Ad.3. A témánk szempontjából releváns támogatási programok céljait, a támogatások elnyerésének feltételeit az adott gazdaságpolitikai feladatért felelős miniszter rendeletben határozza meg. A támogatási programok kialakítása során a miniszterek a Kormány programjára, vagy egy-egy terület (pl. KKV-k fejlesztése, területfejlesztés) fejlesztésére vonatkozó gazdaságpolitikai dokumentumokra támaszkodnak. Egyik évről a másikra lehetnek nagyobb léptékű eltolódások a támogatási prioritások tekintetében, a minisztériumok hatáskörében, a támogatási programok jogi formája tekintetében, az odaítélési szabályok és a pénzügyi konstrukció tekintetében, stb. A változásokat különféle okok motiválják: a meglévő rendszer javítására irányuló törekvések, átszervezések, a politikai hangsúlyok változása. A változásokat motiváló tényezők között fontos helyet foglal el az előcsatlakozási alapok igénybeviteléhez teljesítendő követelmények, valamint a strukturális alapok követelményeinek teljesítésére való felkészülés is. Ez utóbbi a különböző szintű fejlesztési programok készítése és integrálása terén különösen nagy változásokat vetít előre. Ezek a változások érinteni fogják az egész programozási, döntéshozatali rendet, kihatnak a monitoring, az ellenőrzés és az értékelés rendjére.

A fenti változtatások előkészítése folyamatban van. A TVI státuszánál és reális lehetőségeinél fogva csak korlátozottan és csak lépésről lépésre haladva képes elérni bizonyos „profiltisztítást”, azaz a versenyszabályok által érintett és nem érintett támogatási programok szétválasztását. Ez úgy történik, hogy minden alkalommal, amikor egy-egy támogatási program ilyen vagy olyan okból felülvizsgálatra vagy módosításra kerül, a TVI olyan javaslatokat tesz, amely elfogadása megkönnyíti a támogatási program minősítését, besorolását, a megítélési kritériumok alkalmazását. A magyar hatóságok azonban nem tűztek maguk elé olyan célt, hogy teljesen különálló programokat alakítsanak ki a 62. cikk hatálya alá tartozó támogatási célokra. Vannak ugyanis olyan célok (pl. a KKV-k segítése), amelyek megvalósítása különböző eszközökkel lehetséges, s ezen eszközök csak egy része ölti a közösségi értelemben vett támogatások formáját.

A TVI a pályázati kiírások szabályait is véleményezi és arra törekszik, hogy itt már különválnak a feltételekre vonatkozó szabályok a versenyszabályok által érintett és nem érintett támogatásokra nézve. Ebben az évben, mint a TVI beszámolt róla, a pályázati kiírások transzparenciájának javítása érdekében tett javaslatait a pályázatot kiíró

---

minisztériumok és megyei hatóságok is elfogadták és érvényre juttatták, amivel elérték, hogy a kompatibilitás megítélése a közösségi kritériumok alapján egyértelművé vált.

Ad.4. A társasági adótörvényben a közösségi értelemben állami támogatásnak minősülő adókedvezmények találhatók. Ezek kompatibilitási kérdéseivel a II. részben foglalkozunk. Itt egy másik szempont miatt kell foglalkoznunk az adókedvezményekkel. Minthogy a magyar értelmezés szerint az adókedvezmény nem minősül támogatásnak, így ezekre nem vonatkozik értelemszerűen az előbbieken tárgyalt 217/1998. Korm. rendelet, és így természetesen kívül esnek az OTMR „látókörén” is. Ez a körülmény lehetetlenné teszi jelenleg a támogatáshalmazódás (kumuláció) eseteinek ellenőrzését, számbavételét olyan esetekben, amikor egy vállalat adókedvezményben is és pályázaton elnyert támogatásban is részesül. A kétfajta nyilvántartás és adatszolgáltatási rendszer jelenleg nincs összekapcsolva. A magyar hatóságok felismerték, hogy a támogatáshalmazódás ellenőrzéséhez szükség van a két rendszer összekapcsolására és ezt egy kormányhatározat (2030/2000. (II.11.)) feladatként is megjelölte. A III. részben tárgyalt, az OTMR továbbfejlesztésére irányuló javaslatunk ezt a feladatot is tartalmazza.

Ad.5. A közösségi értelmezés szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos új eljárási szabályok ismertetésével a II. rész foglalkozik.

1.3 Új fejlemények

A jelentés megírása óta a következő fejlemények történtek.

A 2000. év végéig a Széchenyi Terv - bár körvonalazódott - végleges formájában még nem készült el. A Terv alprogramjai a minisztériumok gazdaságpolitikai célkitűzéseire alapulnak. A Terv véglegesítésére, a célleírányzatokra vonatkozó miniszteri rendeletek módosítására és a pályázati felhívások kimunkálására igen rövid időn belül került sor, majdnem egyidejűleg. (Egyes pályázati felhívások közzétételének határideje január 15-e volt.) Ennek ellenére az alprogramok transzparenciája jelentős mértékben javult, már csak azért is, hogy számuk lényegesen nagyobb lett. Ennek következtében a pályázati felhívásokban foglalt célok köre sokkal szűkebbé vált. Az alprogramok közötti átfedések lehetőségét - amikor a célok azonosak vagy hasonlóak - korlátozza az a körülmény, hogy a programok és alprogramok egyetlen dokumentumba vannak beépítve (a Széchenyi Tervbe). Ugyanakkor amiatt, hogy nagy számban kerültek meghirdetésre egészen kicsi összegű támogatást biztosító pályázatok (amelyeknél a támogatás felső határértéke mélyen a *de minimis* érték alatt van), az egymást átfedő célokat nem lehetett teljesen kiküszöbölni. Alábbiakban közöljük a Széchenyi Tervbe foglalt azon alprogramok címét, amelyek alapján kiírt/kiírandó pályázati felhívások részben vagy egészben az Európai Megállapodás 62. cikkének hatálya alá tartoznak.

Vállalkozáserősítő program

- Kis- és középvállalkozás-fejlesztési alprogram
- Hídképző alprogram
- Befektetés-ösztönzési alprogram

Kutatási, fejlesztési és innovációs program

- Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok alprogram

-
- A létező kutatás-fejlesztési támogatási rendszerek bővítése alprogram
  - A kutató-fejlesztő intézményrendszer abszorpciós képességének növelése alprogram

Turizmusfejlesztési program

- Gyógy- és termálturizmus fejlesztési alprogram
- Konferenciaturizmus fejlesztési alprogram
- Tematikus parkok fejlesztési alprogram
- Kastély- és várturisztikai alprogram
- Egyéb minőségi turisztikai termékek fejlesztésének alprogramja

Regionális Gazdaságépítési Program

- Regionális innovációs rendszerek fejlesztési alprogram
- Klaszterek létrehozását segítő alprogram
- Térségi elektronikus mintaprogramok alprogram
- Kiemelkedő magyar termékek (hungarikumok) fejlesztését és piacra jutását segítő alprogram

A vállalkozás-erősítő, a turizmusfejlesztési valamint a regionális gazdaságépítő programokba tartozó pályázati felhívások TVI részére történő előzetes bejelentése már megtörtént. A Széchenyi Terv szerinti alprogramok vegyesen tartalmazzák a 62. cikk szerinti állami támogatásokat és a non-profit szektornak nyújtott támogatásokat. Köszönhetően azonban a TVI és elődje erőfeszítéseinek, most már sokkal jobban szétválnak az állami támogatásokra és az egyéb jellegű támogatásokra (ezekre a következőkben, mint a RSZ 87. cikkének hatályán kívül eső támogatási intézkedésekre utalunk) vonatkozó szabályok. Ezáltal az egész rendszer sokkal átláthatóbbá vált. A Széchenyi Tervre tett hivatkozás a pályázati felhívásokban segíti a pályázati felhívással elérni kívánt cél értelmezését és minősítését, ami elősegíti a megítéléshez szükséges közösségi kritérium helyes megválasztását. A Széchenyi Tervhez való igazodást nemcsak a pályázati felhívások szintjén, hanem a célelőirányzatok felhasználására vonatkozó miniszteri rendeletek szintjén is meg kell teremteni.

2001. január közepéig a TVI befejezte a Széchenyi Terv végrehajtása miatt szükségessé vált rendelet-módosítások, valamint az új pályázati felhívások vizsgálatát és véleményezését és azt állapította meg, hogy valamennyi összhangban van a közösségi szabályokkal.

A 2000. évben érvényben volt támogatási rendszerre tett TVI ajánlások egy részét a támogatási programokat kezelő szervek 2001-ben már érvényre juttatták, másokat még 2001-ben vagy az után tudják megvalósítani, amivel tovább javul a magyar támogatási rendszer transzparenciája és kompatibilitása.

II. RÉSZ

A VERSENYSEKTORNAK NYÚJTOTT ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK RENDSZERE – A KÖZÖSSÉGI SZABÁLYOKKAL VALÓ ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉG

Az állami támogatások közösségi ellenőrzési rendszerének magyar jogba való beültetése radikális változást jelent a vállalkozásoknak nyújtott támogatásokra vonatkozó szabályok kialakítása és végrehajtása terén.

A Közösség által szabott feltételek teljesítése érdekében a Kormány 1995-ben megkezdte a jogszabályok módosítását, figyelembe véve a transzparencia, és a közösségi jog teljes körű alkalmazhatóságának követelményeit is. A hatóságok e téren kifejtett tevékenységének eredményeként 2000-re az állami támogatásokra vonatkozó magyar joganyag nagyon közel került a Közösség szabályozásához.

A magyar hatóságok által végrehajtott szabálmódosítást összhangba kell hozni az állami támogatások új szabályokban lefektetett alkalmazkodási folyamatával. A magyar támogatási rendszer célja a jogbiztonság, vagyis az, hogy összhangban legyen a közösségi szabályokkal. E jelentés célja, hogy bemutassa az e téren elért fejlődést a legfontosabb támogatási programok áttekintésétől kezdődően, és rámutasson azokra a feladatokra, amelyeket még el kell végezni a teljes összhang megteremtése érdekében.

A jelentés éppen ezért részletesen mutatja be azokat a támogatási programokat, amelyekből a közösségi értelemben véve részben, vagy egészben állami támogatás nyújtható. Amennyire csak lehetséges volt, a támogatási programok a közösségi szabályok tagolása szerint kerültek bemutatásra: regionális beruházási támogatás, kutatás és fejlesztés, szerkezetátalakítás, képzés, kis- és középvállalkozások fejlesztése, környezetvédelem, stb. A jelentésben található adatokat mindenek előtt a magyar hatóságok szolgáltatták, de az érintett minisztériumok képviselőivel folytatott megbeszélések során is folyt adatgyűjtés. Figyelembe véve az adatgyűjtésre rendelkezésre álló időt, valamint a támogatási szabályok gyors változását, az adatok nem teljes körűek. Új információk tovább gazdagíthatják az eddig gyűjtött adatokat. Az empirikus kutatást követően a támogatási programokat a hatályos közösségi szabályok alapján elemeztük. Végül ajánlásokat fogalmaztunk meg, hogy segítsük e programok közösségi jognak megfelelő további kiigazítását.

2.1 Állami támogatási politika

2.1.1 A társulási időszakban folytatott tárgyalások

A Magyarország és az EU közötti Interim Megállapodás 1992-ben lépett hatályba.¹ A 62. cikk (1) bekezdés iii) pontja foglalkozik a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokkal. A fenti cikk tartalmazza a RSZ 87. cikkében megfogalmazott állami támogatások tilalmának általános elvét, és az ez alóli mentességek lehetőségét a RSZ 87. cikke alapján.

A Megállapodásban meghatározott Végrehajtási Szabályok (a Megállapodás 62. cikke nem hivatkozik a RSZ 88. cikkére) 2000. májusáig még nem kerültek aláírásra. Ennek ellenére a magyar kormány teljesítette kötelezettségét, és létrehozta azt a felügyelő szervet, amely a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások Európai Megállapodás 62. cikkének való megfelelését ellenőrzi.

Az EK Miniszteri Tanácsa 1999. december 6-i döntésének a Magyar Köztársaság csatlakozását célzó Csatlakozási Partnerség alapelveiről, prioritásairól és céljairól szóló mellékletében² meghatározza Magyarország számára a rövid és középtávú célkitűzéseket a versenypolitika és az állami támogatások terén:

- **Rövid távú cél (2000):** a támogatásokat ellenőrző szerv számára minden támogatás ellenőrzéséhez szükséges jogkör biztosítása; az állami támogatási leltár összhangjának megteremtése.
- **Középtávú cél:** az állami támogatási szabályok teljes körű átvétele, az ellenőrző szerv erősítése, a képzés javítása a közigazgatás minden szintjén.

2.1.2 Intézményi szerkezet: az állami támogatások terén érintett szereplők

A vállalkozások számára pénzügyi támogatást mind a központi, illetve regionális közintézmények, mind a területi jogkörökkel rendelkező szervek nyújtanak.

Egyes központi, illetve regionális állami szervek, valamint területi jogkörrel rendelkező szervek törvény, vagy rendelet által meghatározott keretek között vállalkozásoknak nyújtott támogatást tartalmazó pályázati felhívást tehetnek közzé.

2.1.2.1 Az országos szintű szereplők

Több minisztérium is kezel vállalkozásokat segítő támogatási programokat: a Pénzügyminisztérium (adózással kapcsolatos támogatások), a Gazdasági Minisztérium (gazdaságfejlesztés, aktív foglalkoztatás, kis- és középvállalkozások, turizmus, képzés), a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (regionális fejlesztés), az Oktatási Minisztérium (K+F), és a Környezetvédelmi Minisztérium (környezetvédelem).

---

¹ Az Interim Megállapodás az Európai Megállapodás azon rendelkezéseit léptette hatályba, amelyek nem igényeltek parlamenti jóváhagyást.

² OJ 1999/12/28, L335

A pénzügyminiszter a felelős azokért a módosító előterjesztésekért, melyek a magyar támogatási rendszer Európai Megállapodásban előírtakkal, és a közösségi állami támogatási szabályokkal való összhangjának megteremtését célozzák.

A kormány felügyelete alatt számos más olyan állami szerv működik, amely vállalkozásoknak támogatást nyújt. Ezek az alábbiak³: ÁPV Rt. (MeH), Hitelgarancia Rt. (PM), Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OM), Magyar Fejlesztési Bank (MeH).

2.1.2.2 A helyi önkormányzatok

A magyar jogszabályok magas fokú függetlenséget biztosítanak a helyi önkormányzatoknak. Az önkormányzatok a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben lefektetett keretek között dönthetnek adópolitikájukról (a helyi iparüzési adó kivetéséről), valamint feladataik ellátása érdekében szabadon kezelik vagyონukat. Ez utóbbi körbe tartozhat infrastruktúrával ellátott telkek vállalkozások részére történő átadása, adókedvezmények, vagy közvetlen támogatások nyújtása. Ennek ellenére a legtöbb önkormányzat – mivel nem rendelkezik megfelelő forrásokkal – nincs abban a helyzetben, hogy beruházások, vagy foglalkoztatás támogatása érdekében lemondjon a befolyó adóról, vagy jövedelmet termelő eszközeiről.

A helyi iparüzési adók kivetését, valamint az adókedvezményeket önkormányzati rendeletek szabályozzák. Meghatározott vállalkozások számára nem nyújtható egyedileg adókedvezmény, tehát az adókedvezmény-rendeletekben nem lehet nevesíteni a vállalkozásokat. Az esetleges adókedvezmények, ill. adómentességek feltételeit pedig önkormányzati rendeletnek kell tartalmaznia.

A helyi önkormányzatoknak minden évben pénzügyi jelentést kell készíteniük, amely tartalmazza az önkormányzat által nyújtott közvetlen és közvetett támogatásokat (beleértve az állami támogatásokat, és 2000-től a helyi iparüzési adó-kedvezményeket), a jelentés azonban nem tesz különbséget a támogatást élvezők – azaz a versenyszektorban működő vállalkozások és a közhasznú társaságok, stb. – között. Ezen felül sem a pénzügyi jelentés, sem pedig az önkormányzatok gazdasági terve nem tartalmaz adatot a piaci ár alatt eladott telkekről, vagy az olyan infrastrukturális beruházásokról (pl. bekötőút, csatorna építése), amelyek egy meghatározott vállalkozást szolgálnak.

2.1.3 Az állami támogatások ellenőrzésének fejlődését szabályozó jogszabályok időrendi áttekintése

A részben, vagy egészben a RSZ. 87. cikk hatálya alá tartozó állami támogatásokhoz kapcsolódó jogszabályok magyarázata előtt a jelentés azokat a jogszabályokat és kormányhatározatokat ismerteti, amelyek a jogharmonizációt, az állami támogatások transzparenciáját és ellenőrzését, valamint a Bizottság elvárásainak való megfelelést célozzák.

Az elmúlt öt évben különböző kormányhatározatok követték egymást.

---

³ Zárójelben a felelős minisztérium rövidítése található.

-
- **A 3018/1996. (II. 29.) Korm. határozat**, amely előírja a Pénzügyminisztérium keretein belül egy ellenőrző szerv (TVI) létrehozását, és meghatározza annak jogosítványait.
  - **A 2226/1998. (X. 28.) Korm. határozat az állami támogatások terén szükséges lépésekről**, amely az Alkotmánybíróság 1998. június 25-i döntésének⁴ állami támogatások területén való alkalmazásáról szóló döntést tartalmazza.
  - **A 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet az államháztartás működési rendjéről**, melyben az I. részben már bemutatott releváns részek előírják az azonos projekthez, vagy azonos vállalkozásnak nyújtott állami támogatások összehangolását, valamint a kormányrendelet melléklete tartalmazza a támogatástartalom számításának módját. Ez a kormányrendelet meghatározza továbbá a beruházási támogatási intenzitás felső korlátait is (50%, kis- és középvállalkozások számára 65%).
  - **A 2115/1999. (V. 26.) Korm. határozat az Európai Közösség állami támogatási szabályai hazai alkalmazásának feltételeiről**, amely konkrét szabályokat és meghatározott feladatokat is tartalmazott, ezeket azonban csak további vizsgálat után kellett alkalmazni.

A kormányhatározat előírta egy, az állami támogatási rendszer anyagi és eljárási szabályainak átalakítására teendő javaslat elkészítését, hogy összhangba hozza a rendszert az Európai Megállapodás előírásaival. Ebbe beletartozik az adórendszer összeegyeztethetlenségének feloldására tett átfogó javaslat is.

A kormányhatározat más célokat is kitűzött: a TVI jogkörének erősítését szabályozó jogszabály előkészítését, a támogatási szabályok és a pályázati felhívások szétválasztását aszerint, hogy azok a közösségi versenyszabályok hatálya alá tartoznak-e, vagy sem, a regionális támogatási térkép elkészítését és a térkép egyeztetését a Bizottsággal, a nagy összegű beruházások és az érzékeny ágazatok támogatására vonatkozó különös szabályok meghatározását, az adórendszer középtávon végrehajtandó összehangolását a közösségi szabályokkal, az adókedvezmények bejelentését a MÁK-ban működő OTMR rendszerbe, valamint a helyi önkormányzatok által készített jelentések átdolgozását.

- **76/1999. (V. 26.) Korm. rendelet a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások előzetes bejelentési kötelezettségéről és annak Európai Megállapodással való összhangjának vizsgálatáról**, amely:
  1. előzetes bejelentési kötelezettséget ír elő a támogatási programok és ad hoc támogatások és azok módosításának az Európai Megállapodással való összeegyeztethetőségének vizsgálata érdekében. Az előzetes bejelentési kötelezettségen felül éves beszámolót is kell készíteni.⁵
  2. meghatározza a beszámolás és az értékelés folyamatát.

---

⁴ Az Alkotmánybíróság megtiltotta, hogy külföldi jogszabályra történjen hivatkozás, ezért a TVI értékelheti ugyan az eseteket a közösségi szabályok alapján, de a minisztériumoknak rendeleteik megváltoztatását csak tanácsolhatja és nem kényszerítheti őket az EU-jogszabályok betartására.

⁵ Ennek ellenére a támogatások bejelentésének elmulasztása nem szankcionált, nem jogellenes, és nincs visszafizetési kötelezettség sem.

További részleteket a következő rész tartalmaz.

- **A 2030/2000. (II. 11.) Korm. határozat az állami támogatási rendszer anyagi jogi és eljárási szabályozásának az Európai Közösség versenyszabályainak figyelembevételével történő átalakításáról,** a közösségi versenyszabályoknak megfelelően, beleértve az adókedvezményeket is.

A 2115/1999. Korm. határozatban kitűzött koncepció 1999. októberben további feladatokkal egészült ki. A kiegészítés figyelembe vette a 2115/1999. Korm. határozatban már előírt, valamint az EU-csatlakozásra való felkészülés miatt szükséges különféle feladatokat. A tervezetben vázolt koncepció összefüggésükben tartalmazta a megoldásra váró problémákat és a javasolt megoldásokat. A 2000 februárjában elfogadott kormányhatározat pontos intézkedéseket és feladatokat tartalmazott, azon kérdések esetében azonban, ahol ez nem volt lehetséges, csak a később elkészítendő javaslatokra vonatkozó elvi állásfoglalást tartalmazta.

A 2030/2000. Korm. határozat az alábbi előírásokat tartalmazza:

- A Pénzügyminisztérium felügyelete alatt (az FKTB keretein belül) 2000-ben fel kell állítani egy albizottságot. Az albizottság feladatai közé a versennyel és az állami támogatásokkal kapcsolatos témák fognak tartozni. Határidő: 2000. február 29.
- Javaslatot kell készíteni az állami támogatásokra vonatkozó adatok nyilvántartásának fejlesztéséről. A fejlesztés célja a 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendeletben meghatározott halmozódási szabályok alkalmazása, valamint a halmozódási adatok kiterjesztése az adókedvezményekre. Határidő: 2000. december 31.
- A vállalkozásoknak nyújtott adókedvezmények új rendszere 2002. január 1-én lép hatályba. Az adókedvezmények mértékét a beruházások mértékéhez kell kötni, és működési helyett regionális támogatás formájában kell nyújtani. Az új programok elkészítése során figyelembe kell venni az érzékeny ágazatokra, és a nagyberuházásokra vonatkozó különös szabályokat.
- A helyi adók rendszerét legkésőbb 2001. június 30-ig kell módosítani. (Feltételezhető hatályba lépés: 2002. január 1.).
- A TVI-nek történő előzetes bejelentési kötelezettséget legkésőbb 2000. március 31-ig ki kell terjeszteni az érzékeny ágazatokra és a nagyberuházásokra is.

2.1.4 A Támogatásokat Vizsgáló Iroda (TVI)

Az Iroda a 76/1999. Korm. rendelet alapján jött létre. Az Iroda a Pénzügyminisztérium keretein belül működik. Fő feladata a Magyarországon nyújtott állami támogatások Európai Megállapodás 62. cikk (1) bekezdés (iii) pontjával való összhang vizsgálata. Az előzetes bejelentési kötelezettség kiterjed a minisztériumokra, és minden olyan szervezetre, amely támogatást nyújthat, valamint minden új támogatási program-tervezetre, a létező támogatások módosítására, és az ad hoc támogatásokra. A bejelentési kötelezettség kiterjed mind a

---

támogatási programok alapjául szolgáló rendeletekre, mind pedig a rendeletek alapján kiírandó pályázati felhívásokra. Az érzékeny ágazatokban⁶ működő vállalkozások számára nyújtott támogatásokat, valamint a nagyberuházások részére nyújtott támogatásokat⁷ szintén be kell jelenteni a TVI-nek.

Az előzetes bejelentési kötelezettség jogilag kötelező érvényű. Amennyiben minisztériumok, vagy más hivatalos szervek nem tesznek eleget a fentiekre vonatkozó bejelentési kötelezettségnek, vagy amennyiben tervezetükben nem érvényesítik a TVI javaslatát, a tervezet és vele együtt a TVI véleménye is a Kormány elé kerül, hogy az hozza meg a végső döntést.

A TVI véleménye jogilag nem bír kötelező érvénnyel, mivel csupán a másodlagos közösségi jogszabályokra támaszkodik⁸. Ennek ellenére az a tény, hogy a TVI véleményét figyelmen kívül hagyó tervezet a Kormány elé kerül, erőteljes nyomást gyakorol a minisztériumokra, hogy a TVI véleményének megfelelő tervezeteket készítsenek.

Hasonlóképpen a Kormány sem köteles figyelembe venni a TVI véleményét. A döntéshozatal során a Kormány részben vagy teljesen figyelmen kívül hagyhatja a TVI véleményét. Ez azt jelenti, hogy elvileg a Kormány teljesen, vagy részben összeegyeztethetetlen támogatási programokat is bevezethet. *(Lásd a társasági adókedvezményekről szóló megjegyzést).*

Meg kell jegyezni, hogy a támogatási programok összeegyeztethetőségéről adott TVI-velemények folyamatosan fejlődnek, amely csökkenti annak a veszélyét, hogy összeegyeztethetetlen támogatások kerüljenek bevezetésre.

A minisztériumok éves jelentésben számolnak be a TVI-nek a hatáskörükbe tartozó támogatási programokból nyújtott támogatásokról.

A beszámolók a TVI által készített kérdőív alapján készülnek. A TVI az EU állami támogatási jelentésének módszertanát követő átfogó éves jelentést készít.

Az éves jelentést megkapja a Bizottság. Az éves jelentés nem tartalmazza a helyi önkormányzatok által nyújtott adókedvezményeket, és más helyi forrásból származó támogatásokat, mivel ezekről nem áll rendelkezésre adat. Meghatározott szervezetek (pl. MFB) tevékenysége - mivel ezeket nem tekintik állami támogatásnak - szintén kívül esik az ellenőrzésen.

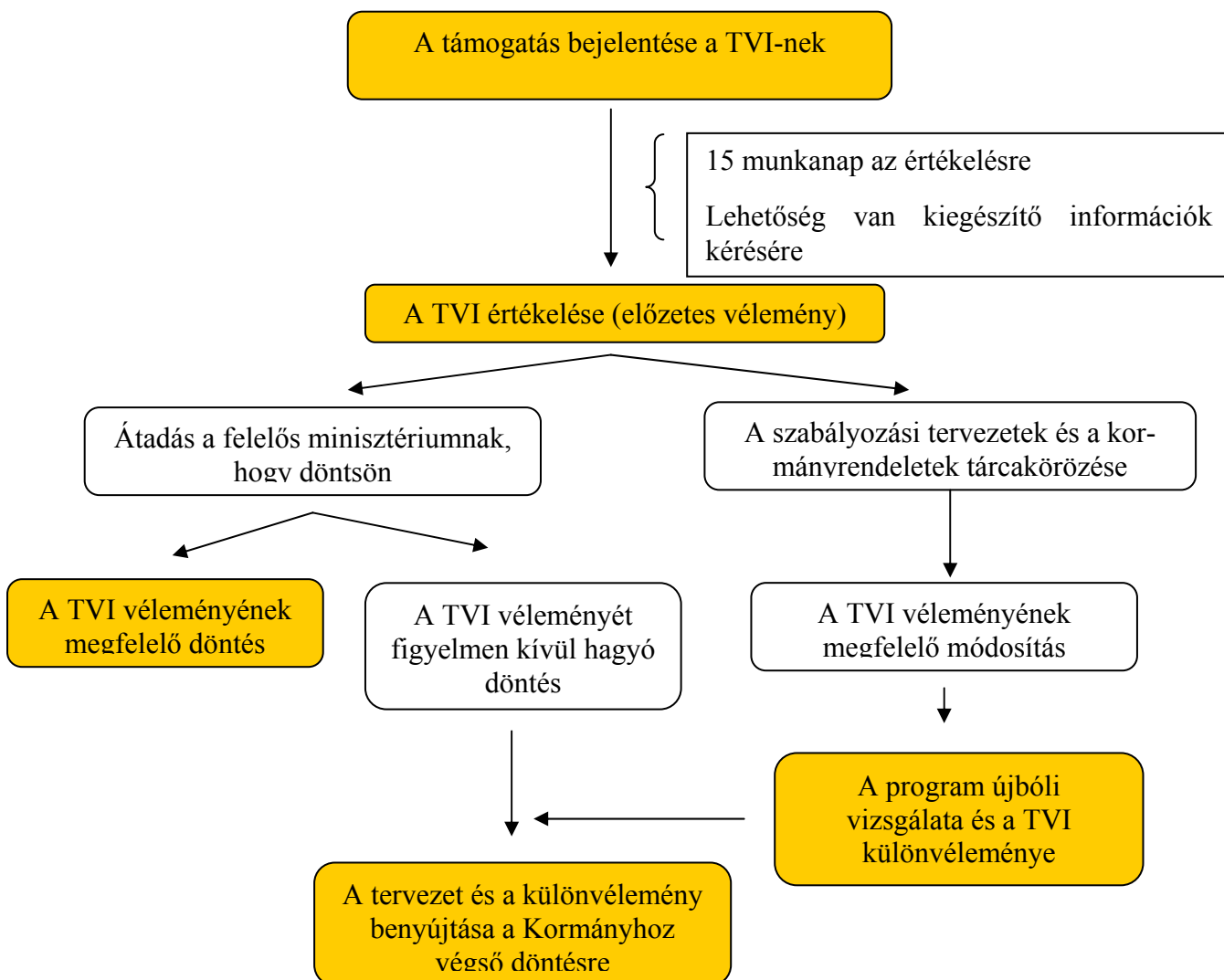
---

⁶ Érzékeny ágazat a szénbányászat, az acélipar, a gépjárműipar és a szintetikus szál ipar.

⁷ A közösségi jogszabály értelmében: 50 millió eurót meghaladó projektek, amelyek új munkahelyenként 40.000 eurónál nagyobb támogatást kapnak, és a támogatási intenzitás meghaladja a regionálisan megengedhető felső határ 50%-át, vagy az olyan projektek, melyek 50 millió eurónál nagyobb összegű támogatásban részesülnek.

⁸ Lásd a 3. lábjegyzetet.

Az eljárás menete

2.2 Az állami támogatások magyarországi rendszere

A vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások magyarországi rendszere összetett, és nagyrészt hasonlít az EU tagországokban meglévő rendszerekhez. A rendszer felöleli valamennyi állami támogatásnak számító horizontális támogatási célt. A rendszerből csak az ágazati támogatási programok hiányoznak.

Az eljárási szabályok néhány jelentős, a gazdaságpolitika kiemelt fontosságú célkitűzéséhez kapcsolódó célleírányzat körül szerveződnek. Ezek a célleírányzatok - termelő beruházások, innovációk elősegítése, a munkavállalók tudását gyarapító képzések, a kis- és középvállalatok számára pénzügyi források biztosítása, stb. révén - többnyire a regionális felzárkóztatást célozzák. A támogatások kezelése központi, vagy helyi (megyei) szinten történik.

A rendszer folyamatosan fejlődik. A fejlődés részben a közösségihez hasonló ellenőrzési szabályok bevezetésével kapcsolatos.

A jelenleg hatályos állami támogatási szabályok fényében az eljárási szabályok megértése nem volt könnyű feladat. Ez arra vezethető vissza, hogy sok szabály létezik, és a különféle kategóriába tartozó kedvezményezettek keverednek az egyes szabályokban. A támogatási programok egy része vagy általános intézkedést tartalmaz, vagy kedvezményezettjei nem lehetnek vállalkozások, így ezek nem minősülnek a RSZ. 87. cikke értelmében vett állami támogatásnak. A támogatási programokat és állami támogatási előírásokat illetően jelenleg egy kormányhatározat van érvényben, amely kimondja, hogy el kell különíteni a vállalkozásoknak nyújtott támogatásokat a támogatások más típusaitól⁹. Megjegyzéseink a vállalkozásoknak nyújtott támogatásokra vonatkoznak.

Az egyes - célok és felelős szervek szerint - besorolt támogatási programokat¹⁰ a melléklet tartalmazza. Az alábbiakban ismertetett programok a támogatás célja szerint vannak csoportosítva. A programok bemutatásának célja a rendszer fő jellemzőinek meghatározása, és a közösségi szabályok alapján való vizsgálata. A TVI megvizsgálta a legtöbb támogatási programot, és már számos helyes megállapítást tett. Az itt következő megállapítások nem ismétlik a TVI megjegyzéseit.

Mint az a fentiekből kiderült, a magyar támogatási programok kedvezményezettjei egy időben lehetnek a piaci versenyben részt nem vevő szervezetek (pl. helyi önkormányzatok), és vállalkozások is. Ezért minden, a magyar minisztériumok által egy adott célkitűzés (gazdaságfejlesztés, regionális fejlesztés, stb.) érdekében készített támogatási program egyszerre tartalmaz köztisztviselők és vállalkozások számára nyújtott támogatást, továbbá mind a közzféra, mind pedig a magánszektortól igényelhető támogatásokat is.

---

⁹ A 2115/1999. Korm. határozat

¹⁰ A célleírányzatok szabályait Kormány és miniszteri rendeletek, vagy törvények adott szakaszai tartalmazzák. A pályázati felhívások, amelyek jogilag ezeken a jogszabályokon alapulnak, al-célleírányzatokként is tekinthetők.

Számos támogatási program céljai között egyszerre szerepelnek különböző versenyszabályok hatálya alá tartozó célok (beruházási támogatás, kis- és középvállalatok fejlesztése, K+F, környezetvédelmi beruházások, stb.).

A fent vázolt helyzet gyakran megnehezíti, hogy különbséget lehessen tenni a közösségi értelemben vett állami támogatási elemet tartalmazó intézkedések és más intézkedések között. A helyzet általában egyszerűbb a pályázati felhívások esetében, mivel ezek jól meghatározott speciális célokra vonatkoznak.

Jelentős fejlődést jelentene, ha a minisztériumok a közösségi értelemben vett állami támogatási elemeket világosan meghatároznák, vagy elkülönítenék a TVI-nek ellenőrzésre benyújtott tervezetekben belül. Az elkülönítés nagymértékben javítaná a transzparenciát. Ennek következtében a TVI könnyebben tudná elvégezni feladatát, hiszen így elsősorban az összeegyeztethetőség elbírálására tudna koncentrálni ahelyett, hogy az állami támogatások meghatározásainak megfelelő besorolással kellene foglalkoznia, vagy a tervezetet kellene visszaküldenie, hogy a beküldő javítson rajta.

A fent kifejtett transzparencia probléma valamennyi, a továbbiakban tárgyalt támogatási programra vonatkozik. Az e probléma megoldására tett javaslatok a II. rész végén található.

2.2.1 Regionális támogatások

A területfejlesztésre vonatkozó stratégiai célokat, az eszközöket és az intézményépítésre vonatkozó terveket a Regionális fejlesztésről és regionális tervezésről szóló 1996. évi XXI. tv., a 30/1997. Országgyűlési Határozat, továbbá a 35/1998. Országgyűlési Határozattal elfogadott Területfejlesztési Konceptió tartalmazza. A konceptió megvalósulásáról 2000-ben jelentést kellett volna készíteni.

A területfejlesztési politika egyik legfontosabb célja az egyes térségek közötti egyenlőtlenségek csökkentése.

A területfejlesztési politika intézményei több szinten helyezkednek el:

- a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium,
- a központi szerv az Országos Területfejlesztési Tanács,
- a regionális szintű szervek a Regionális Fejlesztési Tanácsok,
- a területfejlesztésért megyei szinten felelős szervek a Megyei Területfejlesztési Tanácsok.

Az egyes szintek szerepe és feladatai változnak és fejlődnek.

Témánk szempontjából a területfejlesztés legfontosabb eszközei a Területfejlesztési Céllelőirányzat, a Gazdaságfejlesztési Céllelőirányzat, [**PM Jövedelemadók főosztályának pontositó észrevétele**: adókedvezmények] és a vállalkozási övezetekhez kapcsolódóan elnyerhető támogatások, melyek közül az adókedvezmények a legfontosabbak. Ezen felül a közösségi fogalmak szerint a Turisztikai Céllelőirányzatot és az Aktív Foglalkoztatási Céllelőirányzatot is itt kell megemlíteni.

Az állammal párhuzamosan a helyi önkormányzatok is beavatkoznak saját területük gyorsabb gazdasági fejlődése érdekében.

Figyelembe véve azt a tényt, hogy Magyarország egész területén lehet a RSZ. 87. (3)(a) és (c) pontjai alapján nyújtott regionális támogatásokra pályázni, a közösségi szabályok alapján minden beruházási támogatás regionális támogatásnak minősül.

2.2.1.1 A területfejlesztési célelőirányzat

A területfejlesztési politika célja a Magyarország területei között meglévő társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek csökkentése, és a területek közötti egyensúly megteremtése. A területfejlesztési politika tartalmazza valamennyi szerv felelősségét, és meghatározza a különböző szereplők jogosítványait, valamint az egy adott cél érdekében felhasználható pénzügyi lehetőségeket.

Cím	TERÜLETFEJLESZTÉSI CÉLELŐIRÁNYZAT
Célkitűzések	<p>- A jelentős társadalmi és gazdasági térbeli (gazdasági, kulturális, infrastrukturális és életkörülménybeli feltételekben megnyilvánuló különbségek) esélyegyenlőtlenségek mérséklése;</p> <p>- Átfogó szerkezetátalakítási és a térségi integráción alapuló gazdaságfejlesztési programok kialakításának és végrehajtásának segítése;</p> <p>- Nemzetközi pénzügyi források területfejlesztési politikába való bevonásának elősegítése;</p> <p>- Két- és többoldalú megállapodásokon alapuló, határmenti térségek közös tervezésének és összehangolt fejlesztésének segítése.</p> <p>Pályázatot kiemelt régióban megvalósuló új beruházáshoz lehet benyújtani. (E régiók listáját a területfejlesztés kedvezményezett területeinek jegyzékéről szóló 19/1998. (II. 4.) Korm. rendelet tartalmazza.) Ha a beruházás nem ilyen régióban valósul meg, az alábbi előírások egyikét kell teljesítenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Támogatnia kell a kiemelt régió fejlődését. • Megyei Fejlesztési Program keretében kell megvalósulnia. • Vállalkozási övezetben kell megvalósulnia. (Ezeket az övezeteket kormányrendeletek határozzák meg.) • Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott települési térségben kell megvalósulnia, vagy olyan településen, ahol magas a munkanélküliségi ráta. (Mindkét településfajta listáját a 219/1996. (XII. 24.) Korm. rendelet tartalmazza.) <p>A célelőirányzathoz az alábbi célokra lehet támogatást nyújtani:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) munkahelyteremtő beruházás, beleértve a mezőgazdasági termékek feldolgozását és kezelését; b) beruházás támogatása, amely termék-, vagy piacváltással munkahelyeket tart meg; c) gazdaságfejlesztéssel összefüggő termelő infrastrukturális

	<p>beruházások, elsősorban a térségi jelentőségű energia-, közlekedés-, víz- és szennyvízrendszerek (beleértve az ivóvíz és felszíni vizek, haltenyésztő tavak és csatornarendszerek) kiépítése, a hírközlés, a térségi hulladékgazdálkodás;</p> <p>d) falusi turizmus fejlesztése;</p> <p>e) biomasszából nyert energia előállításával, felhasználásával összefüggő fejlesztések (elsősorban növényi olajokból nyert motorüzemanyag);</p> <p>f) a helyi gazdaság fejlesztését célzó speciális programok, közmunka programok támogatása, non-profit tevékenységekhez kapcsolódó fejlesztések;</p> <p>g) humán infrastruktúra fejlesztését célzó programok, melyek a foglalkoztatást támogatják;</p> <p>h) a Kormány regionális feladatainak támogatása, regionális és válságmenedzsment programok, amelyeket kormányhatározat tartalmaz, vagy más okból elsőbbséget élveznek;</p> <p>i) K+F tevékenységhez kapcsolódó tevékenység, amely vagy KKV-k és felsőoktatási intézmények közti együttműködés eredményeként valósul meg, vagy KKV-k részére fejlett technológia átadását valósítja meg.</p>
Felelős szerv	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, és a Megyei Területfejlesztési Tanácsok (1).
Jogi alap	az 1999-ben módosított 1996. évi XXI. tv. a 30/1997 (IV. 18.) Országgyűlési határozat az 50/2000 (IV. 13.) Korm. rendelet
Támogatás formája	vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás, kamattámogatás
Kedvezményezettek	Magyarországi székhelyű jogi személyek és szervezetek.
Elszámolható költségek	<ul style="list-style-type: none"> • tárgyi eszközök és immateriális javak beszerzési ára • pótlólagos beruházási kiadások • az üzembe helyezéshez szükséges első beszerzésű készletek költségei (a tárgyi eszközök költségeinek 20 %-át meg nem haladó mértékig) • munkaerő betanításával kapcsolatos egyszeri képzési költségek
Jelentkezési eljárás és feltételek	A 30/1997. (IV. 18.) Országgyűlési határozat előírásainak megfelelően a támogatásra fordítható pénzügyi eszközök 50%-ával a Regionális Fejlesztés Országos Tanácsa rendelkezik, amely felelős a Megyei Fejlesztési Tanácsok közötti elosztásért (2). A fennmaradó 50%-kal közvetlenül központi szinten gazdálkodnak. A beruházás bekerülési költségének 20%-át a beruházónak saját forrásaiból kell finanszíroznia, s a létrehozott illetve fenntartott munkahelyeket legalább 5 éven át meg kell őrizni.
A támogatás mértéke	A beruházási költségek 20 - 50%-a, munkahelyenként 1,5 millió Ft (6000 euró) felső korláttal. Amennyiben a kedvezményezett más forrásból is kap támogatást, e célú irányszabályból nyújtott kamattámogatás mértéke 30%. Visszatérítendő támogatás maximum 1 év türelmi idő és 4 éves visszafizetési időszak mellett nyújtható.

	Bizonyos régiók és támogatási célok esetén a támogatás összege a fenti mértékeket túllépheti.
--	---

(1) A több mint 100 munkahely megteremtését célzó projekteket központi szinten kezelik, a többi beruházás a Megyei Területfejlesztési Tanácsok illetékességi körébe tartoznak.

(2) A Tanácsoknak juttatott pénzek összege minden évben, rendeletben kerül meghatározásra. Ezen a jogszabályi alapon az Országos Területfejlesztési Tanács osztja fel ezt az összeget az egyes Tanácsok közt. A felosztott pénzek a Megyei Területfejlesztési Tanácsok kezelésébe kerülnek, a felosztás alapja pedig az érintett terület lélekszáma, illetve az egy lakosra jutó GDP.

Kiegészítő megjegyzések

A területfejlesztési céllelőirányzat 2000. évi felhasználásának részletes szabályairól szóló 50/2000. (IV. 13.) Korm. rendelet számos olyan intézkedést tartalmaz, melyek célja a területfejlesztés. Egyes támogatásokat közintézmények kapnak közszolgáltatások finanszírozására, más támogatások a versenyszféra részére vannak fönntartva. Ezen támogatások közül csak egyesek minősülnek a közösségi értelemben vett állami támogatásnak.

A közösségi állami támogatási szabályok szerinti megítélés

A céllelőirányzat számos alcélja nem tartozik a RSZ 87. cikkének hatálya alá, így az infrastrukturális beruházások támogatása, a közcélú támogatások és a humán infrastruktúra fejlődését célzó támogatások. Ezen támogatásokat a TVI helyesen azonosította véleménye kiadásakor.

Az állami támogatást is tartalmazó alcélok a munkahelyteremtő beruházások támogatása, a vidéki turizmust, az energia-megtakarítást célzó támogatások és a kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó beruházások támogatása. A közösségi szabályok szempontjából e célok igen különbözőek, így nem tartoznak ugyanazon szabály hatálya alá.

Beruházási támogatások

A céllelőirányzat alapvető célja a kiemelt térségekben megvalósuló vállalkozási beruházások támogatása. E célra juttatott támogatások a RSZ 87. cikkének értelmében is támogatásnak minősülnek.

Elszámolható költségek

A Közöség nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatása egyértelműen meghatározza a támogatható beruházások típusait: *“Új (kezdeti) beruházásnak minősül az olyan beruházás, melynek célja új létesítmény létrehozatala, meglévő létesítmény bővítése, vagy termékben, termelési eljárásban (racionalizálás, diverzifikálás vagy korszerűsítés útján) alapvető változást hozó beruházás”¹¹*. A beruházás megindítása előtt felmerült költségek nem támogathatóak. A termelés elindításához szükséges első készletek beszerzése szintén nem támogatható.

---

¹¹ Nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatás, OJ C 74 1998.03.10.

Az immateriális javak beszerzése (szabadalom, know-how, licenc) szintén támogatható lehet, de nagyvállalatok esetében nem haladhatja meg az elszámolható költségek 25 %-át.

Kedvezményezett

Az Iránymutatás egyértelműen kizárja a támogatható vállalkozások köréből a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokat, csakúgy, mint egyes ágazatokat (mezőgazdaság, szénbányászat, acélipar). Más ágazatok (közlekedés-szállítás, gépjárműgyártás, szintetikus-szál ipar) támogathatóak lehetnek, de csak bizonyos szigorúbb szabályok teljesítése mellett. Szintén szigorúbb szabályok vonatkoznak a nagyberuházások támogatására¹², mely következtében a támogatás mértéke csökkenhet.

Támogatási intenzitás

Mivel Magyarország egésze a RSZ 87. cikk (3)(a) pontja szerinti elmaradott térségnek minősül, ezért az ország területén a támogatások felső mértéke 50 %, KKV-k esetén 65 %. A rendelet melléklete utal az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendeletre, amely meghatározza, hogy a támogatástartalmat illetve a támogatási intenzitást hogyan kell kiszámolni (vissza nem térítendő, visszatérítendő támogatás és kamattámogatás esetén).

A kedvezményezett legalább 25 %-ot köteles finanszírozni a projekt költségeiből.

Képzési támogatás

A vállalkozások a célelőirányzatból támogatást kaphatnak az újonnan foglalkoztatott munkavállalók képzésére. Ezen támogatások megengedhetőek lehetnek, amennyiben teljesítik a képzési támogatásokról szóló keretszabályban foglalt feltételeket.¹³

Mindenekelőtt azt szükséges tisztázni, hogy a célelőirányzatból a keretszabály szerinti általános, vagy szakképzések támogathatóak.

Új beruházások esetén legtöbbször azért szükséges a munkavállalók képzése, hogy munkájukat rövid időn belül hatékonyan tudják ellátni. E képzés a keretszabály értelmében szakképzésnek minősül. A szakképzés költségeinek 25 %-a téríthető meg, +10 százalékpont többlettámogatással növelve KKV-k esetén, és további +10 százalékpont többlettámogatással növelve abban az esetben, ha a képzés elmaradott régióban működő vállalkozás munkavállalót érinti.

Az elszámolható költségek körébe tartoznak a képzési költségek (képzési eszközök, oktatók költségei) illetve a képzésben részesülők képzési időre járó munkabér-költségei. Épületek építésének, vásárlásának költségei nem elszámolhatóak.

Kutatás-fejlesztéshez kapcsolódó támogatások

KKV-k a célelőirányzatból kutatási-fejlesztési tevékenységekre, illetve új technológiák beszerzésére igényelhetnek támogatást. Így e támogatások kompatibilitásának megítélésakor a kutatás-fejlesztési támogatásokról szóló közösségi keretszabályt kell figyelembe venni.¹⁴

---

¹² OJ C 107 1998.04.07.

¹³ OJ C 343 1998.11.11.

A „valódi” kutatás-fejlesztési támogatások kutatás-fejlesztési projekteket támogatnak, és nem általában a vállalat kutatás-fejlesztési tevékenységét. Így a támogatások egy része kizárólag egy jól meghatározott, időben korlátozott kutatás-fejlesztés költségeit finanszírozhatja, melyek célja termékek vagy termelési eljárások fejlesztése, illetve KKV-k esetén új technológiák bevezetése. Az elszámolható költségek körébe tartoznak a tárgyi K+F beruházások (gépek, eszközök), az épületek amortizációja a kutatás-fejlesztés ideje alatt és a projektben résztvevők munkabér-költségeinek egy része.

Feltételezhető, hogy a KKV-k által végzett K+F tevékenység kísérleti fejlesztésnek minősül a közösségi keretszabály értelmében. Ez esetben a támogatási intenzitás 50 %-ot érhet el.¹⁵ (50 %-ot az esetben haladhatja meg, ha a kutatás alkalmazott (ipari) kutatást is magába foglal.)

Megújuló energia termelésére nyújtott támogatások

A támogatási alcélok egyike a megújuló energia termelésének támogatását fogalmazza meg. A környezetvédelmi támogatásokról szóló közösségi iránymutatás¹⁶ szerint e tevékenység támogatható. A támogatás összege nem haladhatja meg a megújuló energia termelésével összefüggő beruházási költségeket, illetve a megújuló energia termelése miatt felmerülő, a „hagyományos” energiatermeléshez képest plusz termelési kiadásokat.

Turisztikai tevékenységek támogatása

A vidéki turizmust elősegítő támogatásokat a RSZ 87. cikke alapján szükséges megítélni. E tevékenységek támogatása érintheti a Magyarország és az EU közötti kereskedelmet, mivel – a turisták (fogyasztók) szemszögéből nézve – az európai és a magyarországi szolgáltatók egymással versenyeznek. Így a turisztikai ágazatnak juttatott támogatásokat a regionális beruházási támogatásokra vonatkozó szabályok szerint kell megítélni.

Ajánlások:

A célelőirányzat transzparenciáját növelni szükséges. Az egyes támogatásoknak elkülönülten kellene megjelenni aszerint, hogy a kedvezményezettek vállalkozások, vagy nem. Az egyes támogatásokat ezen túl azok célja (beruházás, K+F, képzés) szerint is el kell különíteni, annak érdekében, hogy összeegyeztethetőségük könnyebben megítélhető legyen.

Az általános intézkedéseket illetően szükséges lenne azok alkalmazásának feltételeit egyértelművé tenni, vagyis meghatározni azt, hogy e támogatások csak a köz javát szolgálhatják, s a kedvezményezett nem lehet csak egy vállalat (pl. közmunkák kizárólag egy vállalkozás részére). Ez utóbbi esetben állami támogatásról van szó, és e szerint kell azt megítélni.

---

¹⁴ OJ C 45 1996.02.17.

¹⁵ Az intenzitás 25 % kísérleti fejlesztés esetén + 10 százalékpont bonusz KKV-k részére, illetve további százalékpontok KKV-k és kutatási intézmények közötti programok, illetve elmaradott régióban működő vállalkozás esetén. Halmozott támogatás esetén sem lépheti túl az intenzitás az 50 %-ot.

¹⁶ OJ C 72 1994.03.10., illetve a 2000. decemberében elfogadott, környezetvédelmi támogatásokról szóló szabály

---

A regionális beruházási támogatásokat illetően:

- *A támogatástartalom kiszámításának módját egyértelművé kellene tenni, jelenleg ugyanis nem világos, hogy a támogatás alapja a beruházási költség, vagy a munkahelyteremtés költsége. Ez azért szükséges, hogy megállapítható legyen: a vállalatnak a beruházást, vagy az újonnan létrehozott munkahelyeket kell 5 évig fenntartania.*
- *A célelőirányzatról szóló szabály szövegének azt is tartalmaznia kell, hogy a kedvezményezettnek a költségek legalább 25 %-át saját forrásból kell finanszírozni.*
- *A célelőirányzatnak egyes ágazatok vonatkozásában speciális szabályokat kellene tartalmaznia. A beruházások támogatása nem megengedett az acéliparban és a szénbányászatban. A gépjárműgyártással és a szintetikus-szál előállításal foglalkozó vállalatok beruházásaikhoz nem kaphatnak annyi támogatást, mint más feldolgozó iparágakban működő vállalkozások.*
- *Kiemelendő, hogy a nagyberuházások szintén szigorúbb szabályok szerint támogathatóak, és ezeket a TVI-nek külön-külön kellene megvizsgálni, hogy megállapítható legyen a nyújtható támogatás maximális összege.*

Kutatás-fejlesztési támogatások:

- *A kutatás és fejlesztés elszámolható költségei nem egyeznek meg a beruházások elszámolható költségeivel. A kutatás-fejlesztés elszámolható költségei a következők: kutatási gépek, felszerelések, kizárólag a K+F projekthez kapcsolódó munkabér-költségek, rezsiköltségek. Épületek építése, vásárlása csak az esetben támogatható, ha azt kizárólag kutatási-fejlesztési célokra használják, és csak annak függvényében, hogy a projekt mennyi ideig tart.*
- *A K+F projektek támogatása esetén a támogatási intenzitás függ a kutatás-fejlesztési tevékenység fázisától, vagyis attól, hogy alkalmazott (ipari) kutatásról, vagy kísérleti fejlesztésről van szó.*
- *Alkalmazott kutatás esetén – vállalkozástól, régiótól, céltól függően - 75 % lehet a támogatás maximális mértéke, e kutatás azonban nem jellemző a vállalkozásokra. A kísérleti fejlesztésnél a támogatások intenzitása jellemzően 25 % és 45 % között mozog, attól függően, hogy a tevékenységet KKV, vagy nagyvállalat végzi. (50 % pl. akkor lehet, ha a kísérleti fejlesztést KKV elmaradott régióban végzi, s e tevékenység az Unió valamely kutatási keretprogramjához kapcsolódik.)*

Képzési támogatások:

- *A célelőirányzatról szóló jogszabálynak egyértelműen meg kellene határozni azt, hogy szakképzést, vagy általános képzést kíván-e támogatni.*
- *A szabálynak tartalmaznia kellene az elszámolható költségek körét, vagyis a képzéshez közvetlenül kapcsolódó költségeket és a képzésben részesülőknek a képzés idejére eső munkabér-költségeit.*

- *A támogatási intenzitást a képzés jellege (általános, vagy sem) illetve a képzési támogatásban részesülő vállalkozás mérete (KKV vagy sem) szerint szükséges meghatározni.*
- *Szintén megjegyzendő, hogy az 1 millió eurót (kb. 26 millió Ft) meghaladó összegű képzési támogatásokat a TVI-nek egyedileg kellene megvizsgálni.¹⁷*

2.2.1.2 A Gazdaságfejlesztési célelőirányzat

A vállalkozásokat támogató célelőirányzatok közül ez a legfontosabb. A legjellemzőbb támogatási célja a termelő-beruházások támogatása, de ebből a célelőirányzathoz tartoznak vásárok, kiállítások, kiállításokon való részvétel, KKV-kat, turizmus-fejlesztést, minőségbiztosítási rendszerek kiépítését, valamint a környezetvédelmet is.

Alábbiakban a Gazdaságfejlesztési célelőirányzatra vonatkozó miniszteri rendelet leírása található, amely még tartalmazza a KKV-k és a turizmus támogatására vonatkozó rendelkezéseket is. Ugyanakkor 2000-től e célok támogatására külön célelőirányzatok jöttek létre, és ezekről is külön-külön miniszteri rendelet rendelkezik. Ennek ellenére a GFC-ről szóló miniszteri rendelet módosítására csak 2000. végén került sor.

2001. elején egy sor új pályázati felhívás fog megjelenni, az ezekre vonatkozó szabályokat azonban már az új, a Széchenyi-tervre vonatkozó miniszteri rendelet tartalmazza.

Megnevezés	GAZDASÁGFEJLESZTÉSI CÉLELŐIRÁNYZAT
Tárgy	a) a működő tőke befektetések ösztönzése, a magyar ipar szerkezetátalakításának gyorsítása, a csúcstechnológiát képviselő termékek gyártásának támogatása, annak érdekében, hogy a magyar ipar nemzetközi versenyképessége növekedjen, a beszállítói kapcsolatok erősítése, a szálláshely-kapacitások növelése b) KKV-k versenyképességének növelése c) ipari parkok alapításának támogatása a vállalkozások működési körülményeinek fejlesztése érdekében d) a nemzetközi gyakorlatnak megfelelő kereskedelmi módszerek használata annak érdekében, hogy a magyar termékek és a magyar vállalatok külföldi jelenléte erősödjön e) EU-kompatibilis minőségbiztosítási és környezetirányítási rendszerek kiépítésének támogatása f) a kezdővállalkozásoknak otthont adó inkubátorházak kiépítésének támogatása
Kezelő hatóság	Gazdasági Minisztérium
Jogi alap	a Gazdaságfejlesztési Célelőirányzatok felhasználásának és kezelésének részletes szabályairól szóló 33/1998. (V. 22.) IKIM rendelet [GM pontosító észrevétele: módosítva az 55/1999. (X.15.) GM rendelettel]
Támogatás formája	Vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás, kedvezményes kamatozású hitel, kamattámogatás

¹⁷ OJ L 2001.01.13 – A képzési támogatásokról szóló csoportmentességi rendelet

Kedvezményezett	Vállalkozások és önkormányzatok <i>[GM pontosító észrevétele: Ipari parkok esetében: belföldi székhelyű gazdasági társaságok, közhasznú társaságok, helyi önkormányzat és kistérségi társulás. Nagybefektetők esetében: belföldi székhelyű gazdasági társaságok, közhasznú társaságok, szövetkezetek, egyéni vállalkozók. Kereskedelemfejlesztés esetén: belföldi székhelyű gazdasági társaságok, közhasznú társaságok, szövetkezetek, gazdasági kamarák, egyéni vállalkozók. KKV projektek és minőségfejlesztés esetén: belföldi székhelyű gazdasági társaságok, közhasznú társaságok, szövetkezetek, egyéni vállalkozók.]</i>
Elszámolható költségek	Épületek építése és termelő beruházásokhoz vásárolt gépek, berendezések. <i>[GM pontosító észrevétele: Fejlesztési célú támogatások esetében a termelő beruházásokhoz vásárolt gépek, berendezések. Szálloda építés esetén vetítési alap az elfogadható építményköltség.]</i> A telek illetve egyéb épület-vásárlás költsége nem elszámolható, csakúgy, mint a használt gépek vásárlásának költsége, a gépek áttelepítésének költsége és a géplízing költsége. <i>[GM pontosító észrevétele: nem számolható el az ÁFA sem]</i>
Odaítélési eljárás és feltételek	A pályázati kiírásokat központi szinten kezelik (1). A támogatási kérelmet a beruházás megkezdése előtt kell benyújtani.
A támogatás mértéke	A támogatások összegére vonatkozóan nincs felső határ megállapítva. A támogatások halmozódása esetén sem lehet több a támogatási intenzitás, mint 50 %. <i>[GM pontosító észrevétele: Fejlesztési célú beruházásoknál az elismert beruházási költségek maximum 25%-a, illetve maximum 200 millió Ft. Ha a beruházás értéke meghaladja a 3 milliárd Ft-ot, akkor a vissza nem térítendő támogatások együttes összegének felső határa 400 millió Ft. A támogatások halmozódása esetén sem lehet több a támogatási intenzitás, mint 50%.]</i>

(1) A Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat pályázatai a következők:

- Gazdaságfejlesztési pályázat
- Kereskedelemfejlesztési pályázat
- Minőség- és környezetirányítási pályázat

Megjegyzések:

Regionális beruházási támogatások

Lásd a Területfejlesztési célelőirányzathoz tett megjegyzéseket.

Megjegyzendő, hogy a támogatások szükségességének kritériuma csak akkor teljesül, ha az állami támogatási kérelmet a beruházás megkezdése előtt nyújtják be.

Ajánlások:

A célelőirányzat transzparenciáját annak érdekében szükséges növelni, hogy egyértelműen megítélhető legyen, mely támogatások tartoznak az Európai Megállapodás hatálya alá, és melyek nem.

Mivel a célelőirányzat fő célja beruházások támogatása, tartalmaznia kellene az érzékeny ágazatokra, illetve a nagyberuházások támogatására vonatkozó speciális szabályokat.

2.2.1.3 A nemzeti adópolitika

1998-ban az összes társasági nyereségadó-kedvezmény összege 92 milliárd forint volt. A kedvezmények támogatási jogcímeik szerinti fő megoszlása a következő:

- 1 milliárd forintot meghaladó, 1995. szeptember 1. előtt megkezdett beruházások (10 milliárd Ft)
- Az 5 legelmaradottabb megyében megvalósult munkahelyteremtő beruházások (3,6 milliárd Ft)
- Külföldi részvételű társaságok adókedvezménye (jellemzően 10 évre) – a becsült összeg 1998-ban kb. 70 milliárd forintot tett ki.

[PM Jövedelemadók főosztályának pontosító észrevétele (ezek alapján az alábbi táblázatokat is más szerkezetben prezentálná – lásd később):

- legalább 1 milliárd forint értékű, termék-előállítást vagy kereskedelmi szálláshely létesítését szolgáló beruházások (10,1 milliárd forint),
- kiemelt térségben és vállalkozási övezetben megvalósított beruházások (4,3 milliárd forint),
- társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségben vagy magas munkanélküliséggel rendelkező megyében megvalósított, legalább 3 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházások, továbbá a legalább 10 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházások (8,1 milliárd forint),
- külföldi részvételű társaságok adókedvezménye (48,7 milliárd forint),*
- egyedi befektetési adókedvezmény törvényi felhatalmazás alapján Kormány engedéllyel (20,2 milliárd forint).*

* A kedvezményre már nem lehet jogot szerezni.]

Az adókedvezmények egy-egy projekt támogatási intenzitásának kiszámításakor nem jelennek meg a figyelembe vett támogatások közt.

Az adókedvezmények az OTMR rendszerében sem jelennek meg, épp ezért rendkívül fontos lenne, hogy az OTMR II. szakasza úgy legyen magvalósítva, hogy az az adókedvezményekről is tartalmazzon információt.

E támogatási forma a legfontosabb a beruházásokat ösztönző gazdaságpolitikai eszközök között. Törvény fogalmazza meg az egész országban igénybe vehető adókedvezmények körét, illetve speciális szabályok vonatkoznak az egyes régiókra ***[PM Jövedelemadók főosztályának pontosító észrevétele:*** (kiemelt térség, vállalkozási övezet, társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térség, magas munkanélküliséggel rendelkező megyék)],

jellemzően a kiemelt térségekben és a vállalkozási övezetekben igénybe vehető kedvezményekre. Mivel az adókedvezmények célja a beruházások támogatása, ezért az közösségi értelemben regionális támogatásnak minősül. Így a megítélés alapja a Nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatás.

Név/Tárgy	BERUHÁZÁS-ÖSZTÖNZŐ TÁRSASÁGI ADÓKEDVEZMÉNY
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	A társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Támogatási forma	Adókedvezmény
Kedvezménye- zettek	Minden feldolgozóipari tevékenységet végző vállalkozás. Minimális befektetési összeg: 1 Mrd Ft (4 millió euró) (1995. december 31-től)
Megítélési eljárás és feltételek	<ul style="list-style-type: none"> - 1 Mrd forintot (1995. december 31. után) meghaladó feldolgozóipari beruházás esetén max. 5 évre szóló kedvezmény. A kedvezmény azon években vehető igénybe, amikor az árbevétel legalább a beruházás összegének 5 %-ával nő. A kedvezmény utoljára a 2002. évi adóalap utáni adóalapból vehető igénybe. - Az 1 Mrd forintot (1996. december 31. után) elérő, kereskedelmi szálláshely létesítését szolgáló beruházás esetén a kedvezményt öt évben, de legkésőbb a 2002. évi adóalap utáni adóalapból vehető igénybe. - Kiemelt térségben, vagy vállalkozási övezetben megvalósuló beruházás esetén <ul style="list-style-type: none"> a) feldolgozóiparban a kedvezmény abban az 5 évben vehető igénybe, amikor az árbevétel: <ul style="list-style-type: none"> - a beruházás értékének 1 %-ával növekszik vállalkozási övezet esetén - a beruházás értékének 5 %-ával növekszik kiemelt térség esetén b) kereskedelmi szálláshelynél az üzembe helyezést követő 5 évben
A támogatás mértéke a fizetendő társasági adó arányában	<ul style="list-style-type: none"> - Feldolgozóipari beruházásoknál 50 % - Kereskedelmi szálláshelyeknél 50 % - Kiemelt térségben, vagy vállalkozási övezetben 100 %

Név/Tárgy	TÁRSASÁGI ADÓKEDVEZMÉNY KIEMELT TÉRSÉGEKBE (Kiemelt térség: a munkanélküliség aránya két egymást követő évben meghaladja a 15%-ot)
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	A társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény A területfejlesztés kedvezményezett területeinek jegyzékéről szóló 19/1998. (II. 4.) Korm. rendelet
Támogatás formája	Adókedvezmény
Kedvezménye- zettek	Kiemelt térségekben beruházó vállalkozások
Megítélési eljárás és feltételek	Ha a beruházás összege meghaladja a 3 Mrd forintot (12 millió euró), az adókedvezmény 10 évre, legkésőbb a 2011. év adóalapjának adójából

	vehető igénybe, azon években, amikor az árbevétel legalább a beruházás összegének 5 %-ával nő, illetve a foglalkoztatottak létszáma legalább 100 fővel meghaladja a beruházás megkezdése előtti évben foglalkoztatottak létszámát.
A támogatás mértéke	A 3 Mrd forintot meghaladó beruházás esetén az adókedvezmény olyan mértékű, amilyen a vállalkozás teljes árbevételében a kiemelt térségben folytatott tevékenységből származó bevétel aránya.

Név/Tárgy	BERUHÁZÁSOKAT ÖSZTÖNZŐ TÁRSASÁGI ADÓKEDVEZMÉNY
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	A társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Támogatás formája	Adókedvezmény
Kedvezményezettek	Minden feldolgozóipari tevékenységet végző vállalkozás. Minimális befektetési összeg: 10 Mrd Ft (40 millió euró)
Megítélési eljárás és feltételek	<ul style="list-style-type: none"> - A 10 Mrd forintot meghaladó feldolgozóipari beruházások esetén a vállalkozás 10 évig adómentességben részesül, de csak azon években, amikor az árbevétel legalább a beruházás összegének 5 %-ával nő, illetve a foglalkoztatottak létszáma legalább 500 fővel meghaladja a beruházás megkezdése előtti évben foglalkoztatottak létszámát. A kedvezmény a társasági adóból vonható le, legkésőbb a 2011. év utáni adóalapból. - Más beruházások esetén a mentesség 5 év, de csak azon években, amikor az árbevétel legalább a beruházás összegének 5 %-ával nő. A kedvezmény a 2002. év utáni adóalapból vehető utoljára igénybe.
Támogatás mértéke	A 10 Mrd forintot elérő feldolgozóipari beruházásokra az adómentesség 100%, az egyéb beruházásokra 50%.

A PÉNZÜGYMINISZTERIUM JÖVEDELEMADÓK FŐOSZTÁLYA AZ ALÁBBI PONTOSÍTÓ MEGJEGYZÉSEKET TETTE, ÉS A FENTI TÁBLÁZATOKAT, A JOBB ÉRTHETŐSÉG KEDVÉÉRT AZ ALÁBBIAKKAL JAVASOLJA KICSERÉLNI:

Név/Tárgy	Legalább 1 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházáshoz kapcsolódó adókedvezmény
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Támogatási forma	Adókedvezmény
Kedvezményezettek	Minden legalább 1 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházást megvalósító vállalkozás
Megítélési eljárás és feltételek	<p>A beruházást 1995. december 31-ét követően kell megkezdeni.</p> <p>Az adókedvezmény az üzembe helyezés évét követő 5 adóév közül azokban az adóévekben érvényesíthető, amelyekben az adózó</p> <p>a) az árbevételét a megelőző adóévhez viszonyítva legalább a beruházás értékének 5 százalékával megegyező összeggel növeli, vagy</p>

	b) amely évekre számítva olyan értékű árbevételt ér el, amelyet az a) pontban előírt feltételek évenkénti folyamatos teljesítésével legalább el kellett volna érnie. Az adókedvezmény utoljára a 2002. évi adóalap utáni adóból vehető igénybe.
A támogatás mértéke	Az adó 50 százaléka.

Név/Tárgy	Legalább 1 milliárd forint értékű, kereskedelmi szálláshely létesítését szolgáló beruházáshoz kapcsolódó adókedvezmény
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Támogatási forma	Adókedvezmény
Kedvezményezett	Minden legalább 1 milliárd forint értékű, kereskedelmi szálláshely létesítését szolgáló beruházást megvalósító vállalkozás
Megítélési eljárás és feltételek	A beruházást 1996. december 31-ét követően kell megkezdeni. Az adókedvezmény az üzembe helyezés évét követő 5 adóév közül azokban az adóévekben érvényesíthető, amelyekben az adózó a) az árbevételét a megelőző adóévhez viszonyítva 25 százalékkal, de legalább 600 millió forinttal növeli, vagy b) amely évekre számítva olyan értékű árbevételt ér el, amelyet az a) pontban előírt feltételek évenkénti folyamatos teljesítésével legalább el kellett volna érnie. Az adókedvezmény utoljára a 2002. évi adóalap utáni adóból vehető igénybe.
A támogatás mértéke	Az adó 50 százaléka.

Név/Tárgy	Kiemelt térségben és/vagy vállalkozási övezetben termék-előállítást vagy kereskedelmi szálláshely létesítését szolgáló beruházáshoz kapcsolódó adókedvezmény
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény Kiemelt térség: a megyei munkaügyi központ kirendeltsége által ellátott foglalkoztatási körzet, amelyben a munkanélküliségi mutató az adóévet megelőző év júniusában, a mérés napján meghaladta a 15 százalékot (Tao. tv. 4.§ 24. pont). <i>Vállalkozási övezet: jogszabályban ilyenként meghatározott közigazgatási egység (Tao. tv. 4.§ 36. pont). Ezek a következők:</i> 1. Záhony és Térsége Vállalkozási Övezet /195/1996. (XII. 19.) Korm. rendelet/ 2. Ózd-Putnok-Észak-Hevesi Vállalkozási Övezet /52/1998. (III. 27.) Korm. rendelet/ 3. Zempléni Vállalkozási Övezet /53/1998. (III. 27.) Korm. rendelet/ 4. Barcsi Vállalkozási Övezet /54/1998. (III. 27.) Korm. rendelet/

	<p>5. Bihari Vállalkozási Övezet /55/1998. (III. 27.) Korm. rendelet/ 6. Mohácsi Vállalkozási Övezet /56/1998. (III. 27.) Korm. rendelet/ 7. Salgótarján-Bátonyterenye Térsége Vállalkozási Övezet /57/1998. (III. 27.) Korm. rendelet/ 8. Makó és Térsége Vállalkozási Övezet /58/1998. (III. 27.) Korm. rendelet/ 9. Kunmadaras és Térsége Vállalkozási Övezet /5/1999. (I. 18.) Korm. rendelet/ 10. Békés Megyei Vállalkozási Övezet /6/1999. (I. 18.) Korm. rendelet/ 11. Zalai Regionális – Lenti központú - Vállalkozási Övezet /7/1999. (I. 18.) Korm. rendelet/</p>
Támogatási forma	Adókedvezmény
Kedvezményezett	Minden kiemelt térségben és/vagy vállalkozási övezetben termék-előállítás vagy kereskedelmi szálláshely létesítését szolgáló beruházást megvalósító vállalkozás
Megítélési eljárás és feltételek	<p>A beruházást 1995. december 31-ét követően kell megkezdeni. A beruházást kiemelt térségben és/vagy vállalkozási övezetben kell megkezdeni, üzembe helyezni és üzemeltetni. Az adókedvezmény a termék-előállítást szolgáló beruházás üzembe helyezésének évét követő 5 adóév közül azokban az adóévekben vehető igénybe, amelyekben az árbevétel a megelőző adóévhez viszonyítva</p> <ul style="list-style-type: none"> vállalkozási övezetben megkezdett beruházás esetén legalább 1 %-kal nő, kiemelt térségben megkezdett beruházás esetén legalább a beruházás értéke 5 százalékaival megegyező összeggel nő. <p>Az adókedvezmény a kereskedelmi szálláshely létesítését szolgáló beruházás üzembe helyezésének évét követő 5 adóévben vehető igénybe. Az adókedvezmény utoljára a 2002. évi adóalap utáni adóból vehető igénybe.</p>
A támogatás mértéke	Az adónak a beruházás üzemeltetési helye szerinti térségben (övezetben) folytatott termék-előállító és kereskedelmi szálláshely szolgáltató tevékenységből származó árbevételnek az összes árbevételhez viszonyított arányával számított összege.

Név/Tárgy	Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségben vagy magas munkanélküliséggel rendelkező megyében, legalább 3 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházáshoz kapcsolódó adókedvezmény
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	<p>A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény</p> <p>Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségek: 1998. év február 12-étől a 19/1998. (II. 4.) kormányrendeletben meghatározott térségek. Magas munkanélküliséggel rendelkező megyék: amely megyékben a beruházás megkezdését megelőző két év valamelyikében az Országos Munkaügyi Módszertani Központ által az év decemberében mért munkanélküliségi mutató a mérés napján meghaladta a 15 százalékot</p>

	(Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Hajdú-Bihar megye, Nógrád megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye).
Támogatási forma	Adókedvezmény
Kedvezményezett	Minden társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségben vagy magas munkanélküliséggel rendelkező megyében, legalább 3 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházást megvalósító vállalkozás
Megítélési eljárás és feltételek	<p>A beruházást 1996. december 31-ét követően kell megkezdeni.</p> <p>A beruházást társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott térségben vagy magas munkanélküliséggel rendelkező megyében kell megkezdeni, üzembe helyezni és üzemeltetni.</p> <p>Az adózó az adókedvezményt az üzembe helyezést követő 10 adóév közül azokban az adóévekben veheti igénybe,</p> <p>a) amelyekben árbevételét a megelőző adóévhez viszonyítva legalább a beruházás értékének 5 százalékával megegyező összeggel növeli, vagy</p> <p>b) amely évekre számítva olyan értékű árbevétel ér el, amelyet az a) pontban előírt feltételek évenkénti folyamatos teljesítésével legalább el kellett volna érnie.</p> <p>Az üzembe helyezést követő 2. adóévtől az adókedvezmény igénybevételének az is a feltétele, hogy az adózó által foglalkoztatottak éves átlagos állományi létszáma legalább 100 fővel meghaladja a beruházás megkezdését megelőző adóévben foglalkoztatottak átlagos állományi létszámát.</p> <p>Az adókedvezmény utoljára a 2011. évi adóalap utáni adóból vehető igénybe.</p>
A támogatás mértéke	Az adónak a beruházás üzemeltetési helye szerinti térségben (megyében) folytatott termék-előállító tevékenységből származó árbevételnek az összes árbevételhez viszonyított arányával számított összege.

Név/Tárgy	Legalább 10 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházáshoz kapcsolódó adókedvezmény
Kezelő hatóság	Központi
Jogi alap	A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény
Támogatási forma	Adókedvezmény
Kedvezményezett	Minden legalább 10 milliárd forint értékű, termék-előállítást szolgáló beruházást megvalósító vállalkozás
Megítélési eljárás és feltételek	<p>A beruházást 1996. december 31-ét követően kell megkezdeni.</p> <p>Az adózó az adókedvezményt az üzembe helyezést követő 10 adóév közül azokban az adóévekben veheti igénybe,</p> <p>a) amelyekben árbevételét a megelőző adóévhez viszonyítva legalább a beruházás értékének 5 százalékával megegyező összeggel növeli, vagy</p> <p>b) amely évekre számítva olyan értékű árbevétel ér el, amelyet az a) pontban előírt feltételek évenkénti folyamatos teljesítésével legalább el kellett volna érnie.</p> <p>Az üzembe helyezést követő 2. adóévtől az adókedvezmény igénybevételének az is a feltétele, hogy az adózó által foglalkoztatottak éves</p>

	<p>átlagos állományi létszáma legalább 500 fővel meghaladja a beruházás megkezdését megelőző adóévben foglalkoztatottak átlagos állományi létszámát.</p> <p>Az adókedvezmény utoljára a 2011. évi adóalap utáni adóból vehető igénybe.</p>
A támogatás mértéke	Az adó mértékéig vehető igénybe.

Az adókedvezmények jogintézményére vonatkozó megjegyzések

Az adókedvezmény igénybevétele minden vállalkozás részére automatikus, amennyiben a törvényben foglaltakat teljesíti. Mindazonáltal e jogintézmény alapján nyújtott támogatások állami támogatásnak minősülnek, mivel a kedvezményezettek csak a vállalkozások egy csoportja, vagyis azon vállalkozások, amelyek bizonyos pénzüsszegnél többet, meghatározott célra ruháznak be, illetve valamely kedvezményezett térségben fejtik ki tevékenységüket. Következésképp, az adókedvezményeknek a Nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatás feltételeinek kell megfelelnie.

(Lásd a Területfejlesztési célelőirányzatra írt megjegyzéseket.)

Az adókedvezmények összege a kezdeti beruházás összegéhez kell igazodjon. A magyar adókedvezmények működési támogatásnak minősülnek, mivel az adókedvezmény nem a beruházás összegéből, hanem az adóalap [*PM Jövedelemadók főosztályának pontosító észrevétele: adó*] összegéből határozható meg (annak 100 %-a, vagy 50 %-a). A TVI tisztában van e helyzettel.

Ajánlások:

A magyar adókedvezmények működési támogatásnak minősülnek. Ahhoz, hogy e támogatások a közösségi értelemben összeegyeztethető regionális beruházási támogatásnak minősüljenek, a kedvezmény összegét a beruházás arányában szükséges korlátozni, s ez az arány az 50 %-ot nem haladhatja meg.

A támogatások halmozódásának ellenőrzése érdekében az adókedvezmények mellett más, beruházáshoz kapcsolódó támogatásokat is figyelembe kellene venni a támogatási intenzitás meghatározásakor.

2.2.1.4 A helyi önkormányzatok által nyújtott támogatások

Az Alkotmány és a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény igen nagy szabadságot biztosít a helyi önkormányzatok részére gazdaságpolitikájuk meghatározásakor.

A fenti jogszabályok ugyan nem ösztönzik kifejezetten az önkormányzatokat a termelő beruházások támogatására, de nem is tiltják azt. A helyi önkormányzatok támogathatják a beruházásokat és a munkahelyteremtést, -megtartást. E támogatások megvalósulhatnak direkt támogatás, adókedvezmény, telek kedvező áron való értékesítése, vagy különböző szolgáltatások nyújtásának formájában. Összeegyeztethetőségük a célok szerint ítéltető meg,

---

de legtöbbjüket a regionális beruházásokra és a KKV-k támogatására vonatkozó szabályok szerint kell megítélni. *(Lásd a Területfejlesztési célelőirányzatra írt megjegyzéseket.)*

A helyi önkormányzatoknak – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXXV. törvényben meghatározottak szerint - jogában áll a helyi iparűzési adó fizetése alól vállalkozásokat mentesíteni, az adó mértékét a törvényben meghatározott keretek között megállapítani.

Elméletileg az egyes vállalkozásoknak nyújtott állami támogatást nemzeti szinten szükséges értékelni (vagyis: a verseny milyen szinten sérül). A helyi önkormányzatok által nyújtott támogatások tekintetében nem egyértelmű, hogy a verseny torzítása szempontjából a helyi, vagy a nemzeti viszonyokat kell-e figyelembe venni. E kérdésre a Bizottság még nem adott egyértelmű választ. Ezért az is kérdéses, hogy állami támogatás-e az, ha az önkormányzat él jogával, és nem vet ki adót egyes vállalkozásokra.

Az Alkotmány által az önkormányzatoknak biztosított nagyfokú autonómia és az önkormányzati támogatások ellenőrzésének hiánya rendkívül nehezíti e támogatások közösségi szabályok szerinti megítélését. A fenti támogatások összegére vonatkozóan sincs információ, mivel az önkormányzatok ezekről nem vezetnek elkülönült könyvelést. Az önkormányzatok által nyújtott támogatások egy aggregát számlán jelennek meg, s az itt szereplő támogatások nagy részének célja olyan közszolgáltatások finanszírozása, melyet az önkormányzati tulajdonban lévő vállalkozások végeznek. E körülmény lehetetlenné teszi a támogatások RSZ 87. cikkének megfelelése szerinti vizsgálatot.

Mivel a TVI nem rendelkezik adatokkal az önkormányzatok által nyújtott támogatásokról, ezért Magyarország olyan rendszert dolgozott ki¹⁸, mely lehetővé teszi pontos információ szerzését az önkormányzati, vállalatoknak nyújtott támogatások összegéről. Ezen adatok először 2002-ben állnak majd rendelkezésre a 2001-ben nyújtott támogatásokról.

Ajánlások:

A vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások előzetes bejelentési kötelezettségéről és annak Európai Megállapodással való összhangjának vizsgálatáról szóló 76/1999. (V. 26.) Korm. rendelet hatálya nem terjed ki az önkormányzatok által nyújtott támogatásokra. Mindazonáltal a Pénzügyminisztérium kezdeményezésére a jövőben az önkormányzatoknak be kell majd számolniuk e támogatásokról és 2002-ben hivatalos adatok fognak a Kormány rendelkezésére állni.

Figyelembe véve a potenciálisan állami támogatást nyújtó önkormányzatok nagy számát, olyan, az összes önkormányzatra vonatkozó szabályozást lenne célszerű alkalmazni, mely meghatározza a megengedhető támogatások körét: milyen beruházásokhoz (a közösségi kategóriák szerint), kik részére (KKV-k és nagyvállalatok) nyújtható támogatás, melyek az elszámolható költségek és a támogatási formák (visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatások, adókedvezmények – amennyiben azok állami támogatásnak minősülnek, stb.). E szabályozásnak szintén tartalmaznia kellene a támogatástartalom kiszámításának módját, és a támogatási intenzitás megengedhető mértékeit. E szabályt a TVI-nek is meg kellene vizsgálni.

---

¹⁸Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII.30.) Korm. rendelet módosításával

Tudomásunk szerint az említett önkormányzati intézkedések legtöbbje regionális beruházási támogatásnak minősül, s így a vonatkozó közösségi szabályban leírt feltételeknek kell megfelelniük. (Lásd a Területfejlesztési célelőirányzatra írt megjegyzéseket.)

Az önkormányzati támogatások beazonosítása és összeegyeztethetőségének vizsgálata után azokat a beruházási támogatások halmozódásakor is figyelembe kell venni.

2.2.1.5 Aktív Foglalkoztatási Célelőirányzat

Cím	AKTÍV FOGLALKOZTATÁSI CÉLELŐIRÁNYZAT
Tárgy	- munkahelyteremtés támogatása - a csoportos létszámleépítés esetén beruházási és képzési támogatás nyújtása a vállalat profil- vagy tevékenységváltásához - kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatása tartós foglalkoztatást biztosító új munkahelyek létrehozásához a területfejlesztés kedvezményezett térségeiben és a gazdasági szerkezetátalakítással érintett térségekben.
Felelős hatóság	Gazdasági Minisztérium
Jogi háttér	Az Aktív foglalkoztatási célok támogatása fejezeti kezelésű előirányzat felhasználásának és kezelésének részletes szabályairól szóló 21/1999. (IV. 28.) GM rendelet
Támogatás formája	- munkahelyteremtés, munkahelymegőrzés és foglalkoztatási program esetén kamatmentes visszatérítendő és/vagy vissza nem térítendő - képzési, valamint bérköltségek esetén vissza nem térítendő
Kedvezményezettek	Magyarországon bejegyzett, székhellyel rendelkező vállalkozások.
Elszámolható költségek	- munkahelyteremtő és munkahelymegőrző támogatás: beruházáshoz szükséges technológia felszerelés, immateriális javak beszerzése, beruházáshoz kötött munkahelyteremtéssel járó munkabéreköltségek, - képzési támogatás: beruházáshoz kötött munkahelyteremtéssel járó képzés és újraképzés költségei.
Eljárás és egyéb feltételek	<ul style="list-style-type: none"> • a beruházást a támogatás folyósításától számított két éven belül be kell fejezni és öt évig fenn kell tartani • stabil piacot dokumentáló üzleti terv • a kedvezményezettnek legalább 25% saját forrással kell rendelkeznie (dokumentumokkal igazoltan) • a támogatott képzést egy éven belül be kell fejezni • a beruházáshoz kötött munkahelyteremtés feltételei: a gyártáshoz használt modern technológia szükségességének bemutatása • a beruházási támogatás kedvezményezettje 3 évre foglalkoztatási kötelezettséget vállal • a bértámogatást kapott kedvezményezett köteles a munkahelyet kétszer annyi ideig fenntartani, mint ameddig a támogatás folyósítása történt • a képzési támogatás kedvezményezettje a képzés befejezésétől számított további egy évig köteles fenntartani a munkahelyet

Támogatás mértéke	<ul style="list-style-type: none"> • a támogatás összege új vagy megőrzött munkahelyenként legfeljebb 1 millió forint, a gazdasági szerkezetátalakítással érintett térségekben 1,5 millió forint lehet. (A bértámogatás mértéke a jogszabályban meghatározott mindenkori havi minimálbér összegétől a ténylegesen kifizetett havi munkabér összegének 100%-áig terjedhet, de nem haladhatja meg a minimálbér háromszorosát) • a támogatási intenzitás felső határa a beruházás 50%-a, KKV-k esetén további 15 százalékpont. • a munkahelymegőrzés vagy munkahelyteremtés keretében foglalkoztatott vagy továbbfoglalkoztatott munkavállalók képzése esetén a támogatás intenzitása 60%, (KKV: 80%), ha a kedvezményezett más államháztartási forrásból is támogatásban részesül • a támogatás összege nem haladhatja meg pályázonként a 100 millió forintot.
-------------------	--

Megjegyzések

A bemutatott rendszer többféle támogatási intézkedést tartalmaz. Néhány a RSZ 87. cikke értelmében állami támogatásnak minősül, és ezen támogatások célja szerint szükséges megítélni, hogy képzési illetve beruházási támogatásról van-e szó. Néhány támogatás egyértelműen szociális célokat tartalmaz és ezért nem tekinthetők állami támogatásnak. Ez utóbbi eset áll fenn az elbocsátott munkavállalók részére új munkahelykeresés céljából biztosított képzési támogatás esetén.

Beruházási támogatás

A beruházáshoz kötött munkahelyteremtés vagy munkahelymegőrzés esetén a nyújtott támogatás mértéke az új beruházásokhoz igazodik (tevékenység kialakítása illetve bővítése, új termelési eljárás beindításával együttjáró alapvető változás a termelésben vagy termékben) így a támogatást a regionális iránymutatás alapján kell megvizsgálni.

A támogatási intenzitás felső határa 50% (KKV-knál 65%). A kedvezményes kamatozású hitel a támogatás egy formájaként tekintendő, de a vállalkozás által kapott valamennyi pénzügyi előnyt támogatási intenzitásban kell kiszámítani. Ha a támogatásnyújtásnak feltétele mind a munkahelyteremtés, mind a munkahelymegőrzés, akkor a támogatási mértéket vagy az újonnan létrehozott munkahelyek két éves munkabéreköltsége alapján, vagy a beruházás elszámolható költségeit alapul véve kell kiszámítani.

A támogatások halmozódásánál figyelembe kell venni a munkahelyteremtéshez nyújtott támogatás összegét.

A munkahelymegőrzéséhez nyújtott támogatás működési támogatásnak minősül, és csak a 87. cikk (3)(a) pont szerinti régiókban kivételes esetben engedélyezhető. Ez esetben a támogatás mértékének arányban kell állnia a kompenzálni kívánt hátránnyal. A TVI feladata

---

annak eldöntése, hogy a támogatás összege és a javasolt intenzitása arányban áll-e a megoldani kívánt problémákkal.

A támogatás további feltétele, hogy a létrehozott új munkahelyet, illetve beruházást öt évig fenn kell tartani, az utóbbi eset akkor alkalmazandó, ha a támogatás nyújtása beruházáshoz kötött volt.

Beruházási támogatást nem lehet nyújtani munkahelyteremtéshez, ha a beruházás szinten tartó beruházás.

Továbbá néhány ágazatban (szénbányászat, acél) ilyen támogatást egyáltalán nem lehet nyújtani. Más ágazatokban az ilyen beruházási támogatás további – szigorító – feltételekhez kötött (autógyártás, szintetikus szálipar)

Képzési támogatás

A képzési célokra nyújtott támogatás a képzési támogatásról szóló közösségi keretszabály alapján kerül megítélésre. A támogatási intenzitás megengedhető mértéke a képzés jellegétől függ: általános képzés vagy szakképzés. A célelőirányzat a képzési támogatás ösztönzése (új technológiák alkalmazása a gyárakban, számítógépes rendszerek üzembe helyezése, új minőségi programok felállítása) során elsősorban a szakképzést részesíti előnyben. Ebben az esetben a támogatástartalom az elszámolható képzési költség 35%-a lehet (felszerelés, oktatók személyes költségei, fizetés a képzésben részesülők részére a képzés idejére, az oktatáshoz felhasznált anyagok), KKV-k esetén 45%-a.

Ajánlások:

Ami a részleteket illeti, ugyanazon ajánlások érvényesek a beruházási támogatásra és képzési támogatásra, amelyek a TFC és a GFC esetén is megállapításra kerültek.

Tekintettel a képzési támogatás esetén nyújtható támogatási intenzitásra (60%, ill. 80% KKV-k esetén), célszerű lenne részletesen kifejteni az egyes támogatott képzési formákat (általános képzés vagy szakképzés), mivel a fenti támogatási mérték csak általános képzés esetén engedélyezhető. Amennyiben a támogatott képzés szakképzés, (ami KKV-k esetén logikusnak látszik), a támogatási intenzitást 35%-ra (KKV-k esetén 45%-ra) kell csökkenteni.

2.2.1.6 Turisztikai célelőirányzat

A program célja a turizmuspolitika megvalósítása és ehhez kapcsolódóan a turizmus minőségének javítása. A program hozzájárul a munkahelyteremtéshez is.

Cím	TURISZTIKAI CÉLELŐIRÁNYZAT
Tárgy	Turisztikai célú beruházások. Turisztikai szolgáltatást nyújtó személyek szakirányú képzése
Felelős hatóság	Gazdasági Minisztérium
Jogsabályi háttér	A Turisztikai Célelőirányzat felhasználásának és kezelésének részletes

	szabályairól szóló 12/1999. (III. 24.) GM rendelet
Támogatás formája	vissza nem térítendő támogatás, kedvezményes kamatozású hitel, kamattámogatás
Kedvezményezettek	Magyarországon bejegyzett székhellyel rendelkező üzleti vállalkozások és magánszemélyek
Elszámolható költségek	tárgyi eszközök
Eljárás és egyéb feltételek	<ul style="list-style-type: none"> - Központi pályázati kiírás. - A kedvezményezettnek a támogatás igénybevételéhez legalább 50%-os, illetve bankhitel igénybevételével finanszírozott beruházás esetén 25%-os saját forrással kell rendelkeznie. - A támogatás összegéből vásárolt tárgyi eszközöket legalább 5 éven keresztül turisztikai célra kell felhasználni (ingatlan esetén 10 évig).
Támogatás mértéke	A támogatási intenzitás összege nem haladhatja meg az 50%-ot, KKV-k esetén a 65%-ot.

Megjegyzések

A turisztikai célú beruházási támogatás nyújtása során a regionális támogatásokra vonatkozó szabályokat kell betartani. Az elszámolható költségek, a támogatási intenzitás és a feltételek ugyanazok (lásd: Területfejlesztési Célelőirányzatra vonatkozó megjegyzéseket). A fent leírt támogatási feltételek eleget tesznek a követelményeknek.

A képzési támogatást a képzési támogatásra vonatkozó szabályok szerint kell megítélni (lásd: az Aktív Foglalkoztatási Célelőirányzatnál tett megjegyzéseket). Tekintettel erre, a képzési illetve a beruházási célú támogatási intenzitás különböző kell legyen.

Ajánlások:

Részletesen ki kell fejteni a célelőirányzat által támogatható képzési támogatás feltételeit. Kizárólag az általános képzés esetében engedhető meg az 50%-os támogatási intenzitás. Amennyiben a képzés szakképzésnek minősül, akkor a támogatási intenzitás felső határa 35%, míg KKV-k esetén 45%.

Az elszámolható költség magába foglalhatja az oktatásban résztvevők munkabér költségeit az oktatás időtartamára.

2.2.2 Horizontális támogatások

Horizontális támogatások címén a kutatási-fejlesztési, a képzési, környezetvédelmi beruházási, valamint a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokat fogjuk elemezni.

2.2.2.1 A műszaki fejlesztés támogatása

Az OMFB az Oktatási Minisztérium Kutatás-fejlesztési Helyettes Államtitkárságának felügyelete alatt áll.

A Tudományos Akadémia a vállalati innovációs tevékenységek finanszírozásával nem, csupán az állami intézmények által végzett alapkutatások finanszírozásával foglalkozik. Ezek a költségvetési támogatások nem minősülnek állami támogatásnak a RSZ 87. cikke értelmében, kivéve, ha a kutatási intézmények szolgáltatásaikat piaci ár alatt adják el a vállalkozásoknak.

Az OMFB támogatások mellett a K+F tevékenységeket ösztönző adókedvezmény [*PM Jövedelemadók főosztályának pontosító észrevétele: adóalap kedvezmény*] is érvényben van. Ez a mechanizmus lehetővé teszi a vállalatok számára társasági adóalapjuk csökkentését, oly módon, hogy saját K+F tevékenységére fordított kiadásait a valós költségek 120%-áig számolhatják el. E lehetőséggel minden vállalkozás azonos feltételek mellett élhet, így ez az intézkedés általános intézkedésnek minősíthető.

Cím	OKTATÁSI MINISZTERIUM KUTATÁS-FEJLESZTÉSI HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁG (OMFB)
Tárgy	A kísérleti fejlesztés finanszírozása, ideértve kooperációs kutatási központok alapítását
Felelős hatóság	OMFB
Jogszabályi háttér	A Központi Műszaki Fejlesztési Alapprogramról szóló 98/1996 (VII.20.) Korm. rendelet
Támogatás formája	vissza nem térítendő támogatás, kedvezményes kamatozású hitel
Kedvezményezettek	minden vállalkozás
Elszámolható költségek	béreköltség, berendezések (a projekt összköltségének 30%-ig), általános K+F költségek
Jelentkezési eljárás és egyéb feltételek	<ul style="list-style-type: none"> • „felülről lefelé” (top-down approach): 2000-ben 14 nyilvános pályázati felhívás, a pályázati célok konkrétan meg vannak határozva (lásd: az alprogramok listáját) • “lentől felfelé” (bottom-up approach): a célok meghatározása szélesebb értelemben történik, pl. környezetvédelmi technológiai fejlesztés • a projekteket független szakértők értékelik • a pénzügyi teljesítésre az elvégzett munkára vonatkozó számla bemutatása alapján kerül sor, néha a beruházás kezdetét követő több év elmúltával • a visszafizetés határidejét az eredeti szerződésben rögzítik • a projektek szakmai és pénzügyi ellenőrzését az OMFB végzi

	<ul style="list-style-type: none"> • a projektek utólagosan kerülnek értékelésre (a projekt sikere, a vállalkozás által elért üzleti és szociális haszon, a finanszírozás előnye) • a kutatási központok esetében, a beruházást 3 éven át fenn kell tartani, és legalább 30 kutatói munkahelyet kell létesíteni. A támogatást a kutatási központ által bemutatott "stratégia fejlesztési terv" alapján ítélik meg.
Támogatás mértéke	<ul style="list-style-type: none"> - Az elszámolható költségek 50%-ig (60% a kis- és középvállalkozások esetén, ebből az OMFB csak 50%-ot finanszíroz, a maradékot az önkormányzatok vagy állami szervezetek fedezik), a kedvezményezett azt a kötelezettséget vállalja, hogy figyelembe veszi az 50%-os támogatáshalmozódási szabályt. - 25% a kutatóintézetek számára, az összeg a felső korlátja 250 MFt.

Az OMFB pályázati felhívásai 2000-ben: Alkalmazott kutatás, Biotechnológia, Csúcstechnológia, IKTA 3, INTEGRATOR, Környezetvédelmi technológia fejlesztése, Tech-start, Kooperációs kutatási központok, Szertár.

Az intézkedések hatálya

A 2000-re vonatkozó pályázati kiírások témái részben általános jellegűek (alkalmazott kutatás, csúcstechnológia kooperációs kutatási központok, K&F berendezések), részben speciálisak (biotechnológia, formatervezés, információs és kommunikációs technológiák, környezetvédelemhez kapcsolódó technológiai fejlesztések).

A pályázati kiírások nem osztályozzák az egyes támogatott kutatásokat a Közösségben alkalmazott ipari kutatás és kísérleti fejlesztés definíciója szerint. A pályázati felhívások megnevezése azonban sejtetni engedi a kutatás jellegét, mint például új termékek piaci bevezetése, vagy korszerű technológiák alkalmazása. Ily módon lehet besorolni a pályázati felhívásokat a kísérleti fejlesztés kategóriájába is.

A vállalatok pályázati anyagait független szakértők vizsgálják. Feladatuk a pályázat szakmai megvalósíthatóságának, valamint a vállalat által számszerűsített kiadások összegének ellenőrzése. A pályázatok 70%-a elutasításra kerül. A projekt potenciális gazdasági jövedelmezőségét a vizsgálat során nem veszik figyelembe. Az elszámolható költségek magukba foglalják a prototípus elkészítésének szakaszát, azonban az előzetes kereskedelmi kiadásokat nem lehet elszámolni.

A kizárólag kutatási témákra, illetve technológiai fejlesztési területekre vonatkozó pályázati felhívások mellett létezik az OMFB által a kooperációs kutatási központoknak nyújtott támogatás is. Ez utóbbi pályázati felhívás konkrét kutatási projektek finanszírozása helyett inkább a kutatási központok tartós magyarországi jelenlétét célozza. Erről tanúskodik a finanszírozás elnyeréséhez kötődő feltételrendszer: a beruházásokat legalább 3 évig, de inkább 6-9 évig kell fenntartani, cél a minimális kutatói státusz megteremtése, szervezeti kapcsolat létrehozása a helyi kutató intézetekkel, illetve a támogatás odaítélésére anélkül kerül sor, hogy konkrét kutatási projekt meg lenne határozva.

Ezen projekteknek megítélt támogatás inkább beruházási támogatásnak, mintsem K+F támogatásnak minősül. Ezért azokat a regionális beruházásokról szóló iránymutatás alapján kell megítélni. A közösségi jog alkalmazása szempontjából ennek csak csekély gyakorlati kihatása van, hiszen a K+F támogatásokra vonatkozó támogatási intenzitás felső határa azonos vagy alacsonyabb, mint a regionális támogatásé. Azonban az elszámolható költségek tekintetében eltérés van, hiszen a regionális beruházási támogatás esetében a bérköltségeket nem lehet támogatni. Azonban figyelembe kell venni azt is, hogy Magyarországon K+F támogatást más támogatással együtt is igénybe lehet venni, ebben az esetben a támogatáshalmozódás meghaladhatja a megengedhető 50%-os támogatási intenzitást.

A támogatások hatékonysága

A vállalkozás (vagy állami kutatóintézet) és az OMFB közötti szerződés tartalmazza a projekt megkezdésének időpontját. Az eredeti szerződés meghatározza a hitel megítélésének feltételeit (határidő, pénzügyi teljesítések engedélyezésének módozatai) valamint a törlesztés feltételeit (időpont, futamidő). Azonban az OMFB a hitel folyósítását csak valamennyi felmerülő költség és a számlák bemutatása után kezdi el.

Ez az eljárás csökkentheti a támogatás ösztönző erejét. Az ösztönzést azonban a közösségi jogszabály megköveteli. Ez az Európai Bizottság által a K+F célra történő támogatások engedélyezésének lényegi pontja. Az Unióban állami intézmények akkor nyújthatnak támogatást, ha a támogatás kockázatos K+F projektet támogat, pl. olyan projektet, amely sikere technikai vagy kereskedelmi kockázattal jár a benne rejlő nehézségek miatt.

A célelőirányzatból támogatott projektek végrehajtása során a vállalkozásoknak a K+F beruházásokat néhány évig saját forrásból kell finanszírozni, mielőtt a Kormány a kiadásokat részben megtérítené. Ez arra kényszeríthet egyes vállalkozásokat, hogy magas kockázattal járó K+F tevékenységet ne folytassanak.

A sikertelen projektek aránya nagyon alacsony (5%). Ilyen esetekben a vállalkozás rendszerint abbahagyja a projektet és ezzel együtt a hozzájárulást is visszafizeti az OMFB-nek.

A támogatások ösztönző hatása a KKV-k esetében vélelmezhető.

Elszámolható költségek

A támogatási intenzitás mértéke a pályázati kiírásban megjelölésre kerül. A közösségi szabályokhoz képest az elszámolható költségek szigorúbbak (épületek nem számolhatók el, a gépekre fordított kiadások mértéke nem haladhatja meg az összes költség 30%-át).

Mivel a kedvezményezettek vállalkozások, és a cél versenyképességük elősegítése újító termékek és újító eljárások támogatásával, ezért vélelmezhető, hogy a támogatott K+F kutatások főleg kísérleti fejlesztési kategóriába sorolhatók. Ebben az esetben a támogatási intenzitás felső határa 25%, amely bonusz esetében elérheti az 50%-ot (+10 százalékpont KKV-k részére, +10% pont állami kutatóintézetekkel való együttműködés esetén, stb.)

A támogatási intenzitás meglehetősen alacsonyabb az OMFB által nyújtott támogatások esetében, mivel a vállalatok kötelesek visszafizetni a támogatást, még abban az esetben is, ha a projekt sikertelen. A tényleges támogatást a kedvező kamatozású hitel jelenti.

Az OMFB által nyújtott támogatás kiegészíthet egyéb állami támogatást is. A kumuláció felső határa az elszámolható költségek 50%-át nem haladhatja meg. Az OMFB nem ellenőrzi ezen szabály érvényesülését, az a kedvezményezett feladata. Ennek elmaradása büntetőjogi szankciót vonhat maga után.

Ezért a K+F támogatás esetén a tényleges támogatás mértéke az egyéb forrásból nyújtott támogatás mértékétől is függ.

Az OMFB által kedvezményben részesített vállalkozások között nincs különbségtétel a kutatás egyes szakaszai, a kutatás jelentősége, esetleges nehézségek illetve a kedvezményezett minősítése alapján. Az egyetlen különbségtétel a projektek között, hogy előnyben részesíthető az együttműködés (állami kutatóintézetek esetében), illetve a könnyített visszafizetési kötelezettség egyes programok esetén.

Ajánlások:

Számos helyen további módosításra van szükség, hogy a K+F célra nyújtott támogatások összhangban legyenek a közösségi szabályozással.

A programnak egyértelműen meg kell magyaráznia, hogy mely K+F kutatások tartoznak a támogatott kutatások közé, pl. kísérleti fejlesztési támogatás vagy ipari kutatás, és így azt, hogy mekkora a megengedett támogatási intenzitás felső határa. A kísérleti fejlesztés támogatása esetében a támogatási intenzitás 50%, amely csak bonuszok (külön feltételek) teljesítése esetén érhető el a K+F keretszabály szerint.

A célelőirányzat ösztönző hatását növelni lehetne a fizetési eljárás módosításával. A hitel egy részének a projekt megkezdésekor történő átutalása ösztönzőleg hathatna a vállalkozások számára esetleg nagyobb kockázattal járó K+F kutatások kivitelezéséhez.

A pályázati felhívások egyike a kooperációs kutatási központok létrehozását támogatja. Erre a célra K+F támogatás nem nyújtható abban az esetben, ha valós K+F kutatási program nincs konkrétan meghatározva. Ebben az esetben úgy tűnik, hogy a K+F célra nyújtott támogatás beruházási támogatásként kerül felhasználásra, ezért annak összhangban kell lennie a regionális beruházásokra vonatkozó szabályokkal.

2.2.2.2 Kis és közép vállalkozói célelőirányzat

A gazdaságfejlesztés nemzeti politikájának folytatásaként a Gazdasági Minisztériumban 2000-ben külön célelőirányzat jött létre a KKV-k támogatására.

Cím	A KKV-K FEJLESZTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA
Tárgy	A kis és közepes vállalkozások fejlesztésének elősegítése
Felelős hatóság	Gazdasági Minisztérium
Jogalap	A kis és közepes vállalkozásokról szóló 1999. évi VC. törvény A kis- és közép vállalkozói célelőirányzat felhasználásának, kezelésének, ellenőrzésének és működésének részletes szabályairól szóló 79/1999. (XII.26.) GM rendelet
Támogatás formája	vissza nem térítendő támogatás, kamattámogatás, kedvező kamatozású hitel, kockázati alapokban történő tőkejegyzés,
Kedvezményezettek	Közösségi értelemben vett kis és közepes vállalkozások
Elszámolható költségek	Nem részletezett
Odaítélési eljárás és feltételek	Pályáztatási eljárás. Előnyben részesülnek az alábbi célokat szolgáló pályázatok: a) munkahelyteremtés b) elmaradott térségek fejlesztése c) környezetvédelmi normák alkalmazása
A támogatás mértéke	A támogatási intenzitás felső korlátja 65%. 10 millió forintot meghaladó beruházás esetén a beruházásnak (kivétel inkubátorház) 5 éven belül, szállodák esetén pedig 10 éven belül meg kell térülnie.

Pályázati felhívások:

- Vállalkozások működési feltételeinek javítása
- Integrátori beszállítói program
- Kamattámogatás kisvállalatok részére
- A kisvállalkozások pénzügyi lízingjéhez kapcsolódó támogatás
- Gyógyturisztikai és szálláshelyfejlesztő beruházások támogatása

Megjegyzések

A program ebben az évben lépett hatályba. Amint az a GFC-ből következik, 2000 folyamán még nem volt egyértelmű a viszony a két célelőirányzat között. (lásd: GFC-nél tett megjegyzések). A továbbiakban tett megjegyzések mindkét célelőirányzatra vonatkozó intézkedésekre vonatkoznak.

Első ránézésre a célelőirányzaton belül többféle támogatási cél különböztethető meg (beruházási, környezetvédelmi, kockázati tőkefejlesztés, inkubátorházak). Az egyes célok elkülönítésére a pályázati felhívások közzétételekor került sor.

A célelőirányzat egyszerre tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek közösségi értelemben állami támogatásnak minősülnek és olyan célokat, amelyek kizárólag helyi önkormányzatok részére tartalmazzak pénzügyi támogatást. Ez gyakran zavart okoz, és ezért a kormányrendeletben foglaltak értelmezése nehéz. Ez a helyzet például a vállalkozások együttműködését célzó támogatások esetén. Nincs elég információ ezen intézkedés megfelelő értelmezésére.

KKV-k részére nyújtott beruházási támogatás

A célelőirányzat fő célja a KKV-k versenyképességének elősegítése. Az EK versenyjog megengedi a KKV-k részére történő beruházási támogatás nyújtását. A KKV-k részére nyújtott támogatás regionális támogatásnak minősül, ha feltételezzük, hogy Magyarország egész területe a RSZ 87. cikk (3)(a) illetve (c) pontjainak hatálya alá tartozik. A támogatás felső határa 65% (50% +15 százalékpont bónusz).

Követve a regionális iránymutatásban foglaltakat, beruházási támogatás új beruházásra adható. Támogatás nem nyújtható modernizációs célra, illetve elavult gépek kicserélésére (szintentartó beruházás). A szektorális megszorítások és a beruházás 5 éves fenntartási kötelezettsége szintén érvényben van.

Immateriális javak beszerzésének támogatása szintén megengedett. Tekintettel erre, az állam pénzügyileg támogathatja a KKV-k részére történő környezetvédelmi tanácsadást. Az ISO 14000 környezetvédelmi irányítási rendszer bevezetésének, valamint bizonyítványának költségei a támogatás összegének 50%-ig elszámolhatóak.

A GFC további célja a KKV-k nemzetközi piacon való megjelenésének támogatása. Az export támogatás alapvetően tiltott az EU-ban. Azonban a KKV-k nemzetközi piacon történő első megjelenésének támogatása megengedett. A támogatás mértéke nem haladhatja meg a kiállítási rész bérlés és üzemeltetés költségeinek 50%-át.

Inkubátorházak és kockázati tőke támogatása

A Bizottság jelenleg vizsgálja azt a helyzetet, amikor a kockázati tőke fejlesztése oly módon történik, hogy állami szerv vásárol kockázati tőke társaságokban részvényeket. A kérdés az, hogy vajon az ilyen támogatás tiltott működési támogatásnak minősül, vagy pedig nem állami támogatás, mivel a közintézmények (állami szervek) magánbefektetőként piaci körülmények között járnak el.

A célelőirányzat célja az inkubátorházak hálózatának kiépítése. Meg kell jegyezni, hogy inkubátorházakban létrejövő vállalkozások támogatása a RSZ 87. cikkének a hatálya alá tartozik, akkor is ha a vállalkozásokat még nem hozták létre. Az inkubátorházak által szolgáltatott előnyök általában működési támogatásnak minősülnek, mivel ezek nem kapcsolódnak beruházásokhoz. Ez esetben a *de minimis* szabályban¹⁹ meghatározott támogatás felső mértékét be kell tartani.

---

¹⁹ Az egy vállalat részére nyújtható támogatás mértéke nem haladhatja meg a 100 000 €-t 3 éves időszakra vetítve. /Bizottsági közlemény a *de minimis* támogatásról OJ C 68, 6.03.1996, valamint a *de minimis* támogatásról szóló új rendelet: OJ, 13.01.2001./

Környezetvédelmi célú beruházások támogatása

A KKV-k támogatást igényelhetnek abból a célból, hogy tevékenységük és eszközeik a környezetvédelmi normáknak megfeleljenek. Az ilyen jellegű támogatásoknak tekintettel kell lennie a környezetvédelmi beruházásokról szóló iránymutatásra (lásd: a TFC-nél tett megjegyzések).

Ajánlások:

Meg kell jegyezni, hogy a KKV-k részére nyújtott működési támogatás felső határa a de minimis szabályok szerint alakul (nemzetközi piacokon való részvétel, inkubátorházi tevékenység). E támogatásokat is nyilvántartásba kell venni abból a célból, hogy ellenőrizhető legyen a de minimis szabályokra vonatkozó halmozódás.

A környezetvédelmi célú beruházásokra vonatkozóan lásd a környezetvédelmi célelőirányzatot.

2.2.2.3 Hitelgarancia Rt. - a kis és közepes vállalkozások számára nyújtott hitelgarancia

A kis és közepes vállalkozások hiteleire garanciát nyújtó állami szervezet, a Hitelgarancia Rt. 1992-ben alakult ezen vállalkozások hitelhez jutásának elősegítésére.

A garanciát a Hitelgarancia Rt-től a beruházási hitelkérelmet befogadó bank kéri. Garancia 400 millió forint (1,6 M euró) összegnél nagyobb hitelre nem adható. A garanciát a bank adatszolgáltatása (üzleti terv elemzése, kockázat értékelés a vállalat és a tevékenységi ágazat pénzügyi helyzetének függvényében) alapján adják meg. A bankok első minősítése alapján az elutasított kérelmek aránya 10%-nál kisebb.

A Hitelgarancia Rt garanciával kapcsolatos intézkedései az állami garancia vállalásról szóló 2000.03.11-én kelt bizottsági közlemény¹⁹ értelmében állami támogatási elemeket is tartalmaznak, mivel a kereskedelmi bank által nyújtott hitel odaítélésének *sine qua non* (elengedhetetlen) feltétele a garancia megléte. Továbbá a garancia megléte nem vonja magával a bank által szokásosan alkalmazott kamat csökkentését, viszont mentességet ad a vállalat számára a szokásosan megkövetelt biztosítékok (jelzálog) alkalmazása alól. A kezesség legfeljebb a hitel 80%-át fedezi (átlagosan 70%-ot). E mérték megfelel a Bizottság állami kezességvállalásról szóló Közleményében meghatározott fedezeti aránynak. Ugyanakkor lehetséges, hogy a mikro-vállalkozások egészen kis összegű hiteleinek esetén – 10 millió forint, tehát 0,4 millió euró alatti hitelnél – a kezességvállalás 90%-os legyen. A mérték magasabb, mint ami a bizottsági közlemény szerint megengedett.

Az odaítélési eljárás során a beruházási tervek, üzleti tervek, pénzáramlásról szóló kimutatások, illetve egyéb dokumentumok megvizsgálásra kerülnek. Nem lehet garanciát adni csődeljárás alatt álló vállalat részére.

---

¹⁹ Lásd a Bizottság Közleményét a RSZ 87. és 88. cikkek alkalmazásáról a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatások esetében, OJ 2000/03/11, C 71

A kedvezményezett által fizetendő díj a kölcsön összegének 0,5%-a és 3%-a között van, átlagosan 1%-a. A díj mértékét meghatározó tényezők: kölcsön visszafizetésének türelmi ideje, valamint a kockázat mértéke. A Hitelgarancia Rt. által fizetett díjak összhangban vannak a piacon garanciát vállaló egyéb intézmények díjaival.

A Hitelgarancia Rt. által nyújtható garancia alapján a garancia támogatást tartalmát az EU szabályok szerint kell értékelni. Az összeg nem lehet a *de minimis* szabály által meghatározott mérték alatt (100 000 € 3 év alatt) Valójában a kezességvállalás összegét figyelembe kell venni a KKV-k részére nyújtott összeg támogatást tartalmának meghatározásakor.

Az állam végső soron biztosítónak jár el, hiszen a törlesztés elmaradása esetén a Hitelgarancia Rt. számára a kiadások 70%-át megtéríti.

Ajánlások:

- *A TVI-nek meg kellene közelebbről vizsgálnia a Hitelgarancia Rt. működését és ellenőriznie, hogy az Rt. tevékenysége tartalmaz-e állami támogatásokat. Ebből a szempontból döntő fontosságú kérdés, hogy a Hitelgarancia Rt. gazdaságilag önfenntartó-e, azaz tevékenysége folytatásához szüksége van-e az államtól származó tőkejuttatásra.*
- *Amennyiben az Rt. által biztosított kezességvállalások tartalmazzak állami támogatási elemet, ezek a de minimis határ alatt maradnak. Ebben az esetben azonban minden kedvezményezett esetében figyelembe kell venni ezeket a támogatásokat a de minimis korlát esetében.*

2.2.2.4 Környezetvédelmi alap célfeladat fejezeti kezelésű célelőirányzat

Cím	KÖRNYEZETVÉDELMI ALAP CÉLFELADAT FEJEZETI KEZELÉSŰ CÉLELŐIRÁNYZAT
Célja	A környezet és a természet védelmét közvetlenül szolgáló beruházások, technológiai fejlesztések és kereskedelmi megoldások és újrahasznosítási rendszerek működésének támogatása.
Kezelő hatóság	Környezetvédelmi Minisztérium
Jogi alap	A Környezetvédelmi Miniszter 2/1999. (III.26.) rendelete
Támogatás formája	Vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő illetve kamatmentes visszatérítendő támogatás, kamattámogatás [KöM pontosító észrevétele: és működési támogatás (meghatározott körben)]
Kedvezményezett-kör	Vállalkozások és egyéni vállalkozók
Elszámolható költségek	A pályázati felhívásokban kerül meghatározásra: a szennyezés-kibocsátást csökkentő gépek és berendezések, valamint rendszerek és technológiák [KöM pontosító észrevétele: beruházási] költségei.
Jelentkezési folyamat és feltételek	A beruházási költségek 20%-át [KöM pontosító észrevétele: 30%-át] saját forrásból kell fedezni. A részletes feltételeket a pályázati felhívások tartalmazzák. (pl: a szennyezőanyag kibocsátás csökkentése mértékének meghatározása)

Magyarázó kiegészítés:

A rendelet legutóbbi módosítását követően, egy, az EU szabályokkal való összhang megteremtését célzó rendelkezés került beiktatásra. Eszerint nem nyújtható támogatás új gyárnak illetve gyáregységnek a hatályos környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés céljából, valamint nem nyújtható támogatás két éven belül létesített gyárnak illetve gyáregységnek új környezetvédelmi normák teljesítésének céljából.

A Minisztérium által kiírt legutóbbi pályázati felhívások alapján a következő célok tartoznak az Európai megállapodás 62. cikkének hatálya alá:

- A versenyszférának nyújtandó, a levegő minőségének javítását célzó támogatások szennyezett illetve mérsékelten szennyezett városokban
- A tehergépjármű-állomány modernizációja
- Termelő illetve szolgáltató tevékenységekhez kapcsolódó vízvédelmet szolgáló intézkedések
- A talajvízhez kapcsolódó műszaki fejlesztési beruházások támogatása
- Megújuló illetve hulladék újrahasznosításán alapuló energiaforrások, alternatív motorhajtóanyag alkalmazásának illetve környezetvédelmi célú berendezések és eszközök gyártásának támogatása
- Környezetvédelmi termékek gyártásának [*KöM pontosító észrevétele: beruházási*] támogatása
- [*KöM pontosító észrevétele: Működési támogatás hulladékok meghatározott körének begyűjtéséhez és hasznosításához, stb.*]

Megjegyzések:

A környezetvédelmi célt szolgáló TÁRGYI és immateriális beruházások támogatása megengedett. Az állami támogatásokat nyújtó szervnek be kell tartania a Közösség környezetvédelmi célú állami támogatásokra vonatkozó iránymutatásában foglalt szabályokat. Ennek módosított változatát 2000. december 20-án fogadta el a Bizottság. A fő változások egyike, hogy eltörölték a már létező vállalatok számára nyújtható, környezetvédelmi előírások teljesítését célzó támogatást.

A Római Szerződés 87. cikk (3) bekezdés (a) pontja alá tartozó régiókban az iránymutatás alapján a környezetvédelmi célú tárgyi beruházások 50%-ának erejéig nyújtható támogatás (KKV-k esetében 65%).

A KAC egyrészt tartalmaz olyan intézkedéseket, melyek az állami hatóságok által elvégzendő közmunkákra irányulnak, valamint olyan intézkedéseket is, melyek a versenyszférát támogatják. Ezek nincsenek megfelelően elkülönítve a pályázati felhívásokon belül.

Ajánlások:

A közösségi értelemben vett állami támogatások és a Római Szerződés 87. cikkének hatályán kívül eső általános intézkedések elkülönítését a pályázatokon belül javítani kell, hogy az adott pályázati felhívás kompatibilitása jobban megítélhető legyen.

Mivel 2001 elején új közösségi szabályok léptek életbe, a KAC-t az új szabályok fényében szükséges megítélni. Ezek lényeges módosításokat eredményezhetnek a rendeletben, különösen a környezetvédelmi beruházások tekintetében.

2.2.2.5 Az állami vállalkozásokat támogató intézkedések

A Magyar Fejlesztési Bank (MFB)

A szervezet a Pénzügyminisztérium felügyelete alá tartozik. 1991-ben alapították. Két fő feladata:

a) A kereskedelmi bankok hosszú távú (1 évnél hosszabb) hitelezési hiányosságainak áthidalása

A vállalatok hitelkérelmeit a kereskedelmi bankok terjesztik elő. Az MFB vagy a vállalatnak nyújtott hitel, vagy a bankkölcsön refinanszírozásának útján működik közre. Jóllehet a célcsoport a kis és középvállalkozások, a hiteleket minden vállalkozás típus igénybe veheti, ágazati megszorítások nélkül. A kérelmeket a betervezett *üzleti tervek* alapján minősítik.

Az MFB kis- és középvállalkozások esetében alkalmazott kamata a bankközi kamat +3 százalékpont, ami mintegy 14%-ot jelent, szemben a 20 - 25% közötti piaci kamatlábbal. A hitelekhez egyébként nem kapcsolják a kereskedelmi bankok által megkövetelt összes garanciát. A nagyvállalatok nem vehetik igénybe a kedvezményes kamatozású hitelt, viszont a kereskedelmi bankok kínálatából hiányzó hosszú távú (13 éves futamideig) hiteleket igen.

Az MFB hitelnyújtási gyakorlata ily módon beruházási állami támogatási elemeket tartalmazhat. Ezeket az elemeket a támogatástartalom tekintetében számszerűsíteni kellene. Beruházási támogatásként való odaítélésük csak a 87. cikk (3) bekezdés (a) és (c) pontjának hatálya alá tartozó régiókban alkalmazható. Ezekre az elemekre is alkalmazni kellene a beruházások megőrzésére (5 év) vonatkozó kötelezettségvállalást.

b) Részesedés szerzése privatizálandó vállalatokban

A kezdetben meglévő 6000 vállalkozást szinte teljes mértékben felszámolták, részenként értékesítették, vagy privatizálták. Az MFB portfóliója jelenleg (2000-ben) 11 ipari vállalatot tartalmaz, melyek tevékenysége és ágazati besorolása különböző.

Az állami támogatások terén az ilyen vállalkozások állami tulajdonos részéről történő irányítását szorosan felügyelik, nehogy az állami finanszírozás a verseny torzulását eredményezze. A főszabály annak eldöntésére, hogy az adott beavatkozás tartalmaz-e állami támogatás elemet vagy sem, a piaci magánbefektető szabálya. Továbbá az állam és vállalatai

---

közötti forrásátadások tekintetében kötelező a Bizottság számára az átláthatóság megteremtése²⁰.

Az MFB igyekszik e vállalatokat értékesíteni, ám a vállalkozások nehéz anyagi és ipari helyzete csökkenti elidegenítésük esélyeit. Ezeket a vállalatokat a szociális következmények miatt nem szünteti meg az állam. Az MFB refinanszírozási tevékenységére a vállalat működőképességnek megőrzéséhez ismétlődően szükség lehet.

Amennyiben a tőkejuttatásokra nem piaci feltételek mellett kerül sor, tehát nincs kilátás a gazdasági életképesség helyreállítására, az intézkedések állami támogatásnak minősülnek. A nehéz gazdasági helyzetben lévő vállalatnak nyújtott tőkejuttatás esetében a támogatást a Közösség megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokra vonatkozó iránymutatása alapján kell elbírálni²¹. A támogatás ez esetben akkor tekinthető kompatibilisnek, ha egy átfogó pénzügyi és üzleti terv szerves részét képezi, melynek célja a romló gazdasági helyzetben lévő vállalat életképességének helyreállítása. Ilyen támogatás nyújtására egy vállalat esetében tíz évként egyszer kerülhet sor (az ún. „egyszer és mindenkorra” elv).

A tőkejuttatás a privatizációra való előkészítés egyik eszköze is lehet. A privatizáció feltételeit a potenciálisan felmerülő támogatási elemek szempontjából kell megvizsgálni. Erre akkor kerülhet sor, ha ezek nyújtása nem nyitott és átlátható (a vevő számára jelent előnyt) illetve ha a vállalatért fizetett ár, beleértve az állami támogatást, a piaci ár alatt marad.

Ajánlások:

Az MFB finanszírozási tevékenysége tartalmazhat a Római Szerződés 87. cikkének hatálya alá tartozó támogatási elemet. Az MFB tevékenységeire ezért a többi állami támogatást nyújtó szerv tevékenységéhez hasonlóan, az előzetes bejelentési kötelezettséget ki kell terjeszteni. A TVI feladata lenne a piaci magánbefektető elv alapján annak megítélése, hogy az adott intézkedés tartalmaz-e állami támogatási elemet.

Az állami támogatási elemeket, beleértve az MFB kölcsönökben fellelhető állami támogatásokat is, a regionális beruházásokra vonatkozó szabályok alapján kellene megítélni (lásd a GFC-re vonatkozó ajánlásokat).

Az állami vállalatok állami támogatásnak minősülő finanszírozása tekintetében e támogatásoknak összhangban kell lenniük a megmentési és szerkezetátalakítási szabályokkal.

2.2.2.6 Az ÁPV Rt. tevékenysége

A Magyar Kormány egy állami hivatalt hozott létre 1860 állami cég privatizálására. Ezek döntő többsége már eladásra illetve likvidálásra került. 2000-ben az ÁPV Rt. kezelésében 210 vállalkozás volt. Ezek közül 120 vállalatban volt az államnak többségi tulajdona. Ezek között jelentős ipari vállalatok vannak, melyek az acél-, vegyi és energiaágazatokban működnek. Ezek közül a legtöbb profit-termelő vállalkozás. Az ÁPV Rt-nek olyan cégekben is van tulajdona, melyekben az MFB-nek is van tulajdona.

---

²⁰ A Bizottság 1980.06.25-én kelt, a tagállamok és az állami vállalatok közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló Irányelve.

²¹ OJ 1999.07.08.

Ezek közül a vállalkozások közül 95 esetében a privatizálás stratégiai okok miatt nem lehetséges. Az állami tulajdonban maradó cégek esetében modernizációra kerül sor (ezek közül a legtöbbnek a tevékenysége a következőkkel függ össze: erdőgazdaság, mezőgazdaság, busz-közlekedés, gáz- és áramellátás, erőművek és tömegközlekedés). A privatizálandó vállalatok esetében szükséges egy olyan terv elkészítése, amely részletezi a sikeres privatizálás érdekében elvégzendő feladatokat. Ez a terv tartalmazhatja a veszteséges termelőegységek bezárását is. Ezek a feladatok 2-3 évre szóló pénzügyi tervekben kerülnek leírásra. Az ÁPV Rt. nem az egész programot finanszírozza, a többi tulajdonos pénzügyi hozzájárulása is szükséges. Nem mindig volt nyomon követhető az, hogy az ÁPV Rt. hogyan használta fel a privatizálásra előirányzott forrásokat.

1999-től kezdődően azonban, az ÁPV Rt által nyújtott támogatásokat előzetesen be kell jelenteni a TVI-nek. Csak a piaci magánbefektető teszt alkalmazása mutathatja meg, hogy az adott intézkedés állami támogatásnak minősül-e. Ez arra kötelezné az ÁPV Rt-t, hogy az adott pénzügyi intézkedés céljait egyértelműen fogalmazza meg és a támogatás feltételeit (költségek, arányossági elv) is eszerint alakítsa ki, valamint hogy pontosan meghatározza a költségvetésre háruló költségeket.

A romló gazdasági helyzetű vállalatok tekintetében, az értékelést a releváns iránymutatást figyelembe véve kell elvégezni (lásd az MFB-re vonatkozó megjegyzéseket). Figyelembe kell venni a szerkezetátalakítási terv realitását, a támogatásnak a szerkezetátalakítási költségekhez viszonyított összegét, és az „egyszer és mindenkorra” elv betartását.

Ajánlások:

A TVI értékelésének megkönnyítése érdekében az ÁPV Rt-nek a TVI részére részletes információt kellene átadnia finanszírozási tevékenységére vonatkozóan.

2.2.3 Ágazati támogatás

Nincsenek külön ágazati támogatások, azonban a meglévő támogatási programok nem zárják ki az érzékeny ágazatoknak nyújtott támogatás lehetőségét. Ezért az acéliparban, szénbányászatban, gépjárműiparban és szintetikus száliparban tevékenykedő vállalatoknak nyújtott támogatásokról szóló döntést az adott ágazati keretszabályok alapján kell megítélni.²²

---

²² A gépjárműiparnak nyújtott támogatásokról szóló keretszabály (OJ C79 15/9/1997), 2496/96 számú ESZAK döntés (OJ L 202 18/12/1996) az acéliparnak nyújtott támogatásokról – 3632/1993 számú ESZAK döntés a szénbányászatnak nyújtott támogatásokról (OJ L 329 30/12/1993), A szintetikus szálak gyártásához nyújtott támogatásokról szóló keretszabály (OJ C94 30/3/1996)

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT

Támogatási programok	Minisztériumok	Regionális beruházás	K&F	KKV	Környezetvédelem	Képzés	Egyéb
Regionális fejlesztés	FVM R50/2000	x + turizmus	x (KKV részére)	x beruházás	x	x	Export (KKV)
Vállalati adókedvezmények	Tao tv	x					
Aktív foglalkoztatás	GM	x					
turizmus	GM R. 21/99	x		x beruházás			Kock.tőke Inkubátorok
OMFB	GM R. 12/99	x		x beruházás		x	
KKV fejlesztés	OM R. 98/96	x K+F központ	x				
Környezetvédelem	KöM R. 79/99			x	x (KKV)		
Helyi önkormányzatoktól					x		
HitelGarancia Rt.	R 2/99						x
ÁPV Rt		x		x			x
MFB				x			

ÖSSZEGZÉS

A magyar támogatási rendszerről készített tanulmány célja a Római Szerződés 87. cikkének hatálya alá tartozó támogatási programok beazonosítása. A tanulmány elkészítésében segítséget nyújtott a Pénzügyminisztérium (TVI), valamint más minisztériumok és közigazgatási szervek.

A feladat átfogó természetéből és a rendelkezésre álló idő szűkösségéből adódóan a tanulmány nem kimerítő. Ennek ellenére átfogó betekintést nyújt a versenyszférának nyújtott támogatások rendszerébe.

A rendszer folyamatosan fejlődik, mivel 1995 óta a magyar hatóságok komoly erőfeszítéseket tettek az EU szabályokkal való összhang elérésének érdekében. A különböző kormányhatározatoknak és a TVI napi tevékenységének köszönhetően 2000-ben ez a folyamat felgyorsult.

Mivel Magyarország még mindig az előcsatlakozási fázisban van és a Közösségi szabályok folyamatosan változnak, még mindig léteznek olyan elemek, melyek korrekciója szükséges a közösségi támogatási rendszerrel való teljes összhang megteremtéséhez. A jelentésben található, az alábbiakban összefoglalásra kerülő javaslatok célja, hogy az összhang megteremtésében segítséget nyújtson a magyar hatóságoknak.

A főbb pontok, melyekre a magyar állami támogatási rendszer elemzése rávilágított, a következők:

- A rendszer felöleli az állami támogatások főbb lehetséges céljait
- regionális beruházások és KKV fejlesztés
  - Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat
  - Területfejlesztési Célelőirányzat
  - Aktív Foglalkoztatási Eszközök Célelőirányzat
  - Turisztikai Célelőirányzat
  - Társasági adókedvezmények
  - OMFB intézkedései
  - Önkormányzatok által nyújtott támogatások
  - Kis- és Középvállalkozási Célelőirányzat
- környezetvédelem
  - Környezetvédelmi Alap Célfeladat Fejezeti Kezelési Célelőirányzat
  - Kis- és Középvállalkozási Célelőirányzat
  - Területfejlesztési Célelőirányzat
- képzés
- egyéb célok, ideértve a kockázat tőke juttatását, és az export tevékenység támogatását

---

Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat
Kis- és Középvállalkozási Célelőirányzat
ÁPV RT és MFB tevékenysége

- Mivel ezek a célok egyszerre több előirányzatban is megjelennek, az átfedés miatt nehéz a közösségi szabályokkal való kompatibilitást pontosan értékelni.
- Ezen felül, a támogatási programok egyszerre tartalmazzak állami támogatásokat és a 87. cikk hatályán kívül eső általános intézkedéseket és jellemző, hogy ugyanazt a támogatási intézkedést több cél megvalósítására használják fel. Ennek ellenére megemlítendő, hogy a pályázati kiírásokban a különböző célok egyre jobban elkülönülnek.
- A regionális beruházásokra alkalmazandó 50%-os felső határokat más célok, például K+F és szakképzés esetében is alkalmazzák. Előfordulhat, hogy ez a plafon túllépi az egyéb célokra megengedett felső határt.
- Az adópolitika az adókedvezmények számítási módszere miatt összeegyeztethetetlen a közösségi szabályokkal.
- Az önkormányzatok által nyújtott támogatások még nincsenek kellőképpen meghatározva és az összeegyeztethetőség szempontjából értékelve.
- Néhány állami szerv, például a Hitelgarancia Rt, az ÁPV Rt. és az MFB nyújthat állami támogatást. Ennek ellenére a tevékenységüket a TVI teljességben még nem értékeli.
- A magyar állami támogatási rendszer megengedi a támogatás halmozódását. A halmozódás felső határa a támogatási szabályokban benne foglaltatik. Annak érdekében, hogy a különböző formában és forrásokból nyújtott támogatások halmozódása ellenőrizhető legyen, az OTMR részben már alkalmas a támogatástartalom kiszámítására és minden egyes támogatás külön regisztrálására. A halmozódás ellenőrzése azonban még nem teljesen megoldott, hiszen az OTMR nem tartalmaz néhány nagyon fontos támogatási elemet (adókedvezmények, önkormányzatok által nyújtott támogatások)
- Néhány intézkedés működési támogatásnak minősül (a különböző vásárokon való részvétel, tőkeemelés, inkubátorházak támogatása). Ezeknek a *de minimis* határt és az erre vonatkozó speciális halmozódási szabályokat be kell tartaniuk.

III. RÉSZ

AZ OTMR ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK NYILVÁNTARTÁSÁVAL ÉS MONITORINGJÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ HASZNÁLATA

3.1 Előzmények

1997-ben kezdődött a Magyar Államkincstárban (MÁK) az állami támogatások monitoring-rendszerének kialakítására irányuló munka. A rendszert 1998-ban állították működésbe, hogy az 1998. január 1-től nyújtott támogatásokat dolgozza fel. A rendszer (továbbiakban: OTMR) feladatai a 263/1997. (XII. 21.) Korm. rendeletben kerültek meghatározásra. E rendelet értelmében az OTMR-nek kettős feladata van: 1/ a függelékben meghatározott támogatási programokon és projekteken belül nyújtott támogatások nyilvántartása és 2/ a támogatási szerződésekben lefektetett, a támogatás nagyságára illetve az egyes előirányzatokból nyújtott támogatások teljes összegére vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése. A támogatások halmozódása tekintetében a MÁK feladata volt ennek ellenőrzése és a releváns eljárási szabályok követése. A MÁK feladata volt továbbá, hogy az önrészre vonatkozó feltételnek való megfelelést ellenőrizze.

A MÁK úgy fejlesztette ki az OTMR-t, hogy mind a verseny-, mind az állami szférának nyújtott támogatások kezelését és követését magában foglalja.

A fent említett rendelet melléklete tartalmazza azoknak a programoknak a listáját, melyekkel kapcsolatosan az adatok nyilvántartása és monitoringja szükséges. A rendelet egy adatlap kitöltésére kötelezi a támogatást nyújtó szervezetet minden egyes támogatás esetében. Az adatlapot a MÁK-nak kell benyújtani az OTMR-be való bevétel és feldolgozás céljára.

A monitoring software jól működött az első évben, de nem tudott megfelelni az egyre szélesebb körű felhasználóréteg egyre növekedő elvárásainak. A TVI előde már 1998-ban a felhasználók között volt. A TVI-nek a támogatási programok szabályaiban tapasztalható átláthatósági problémák miatt volt szüksége az OTMR-re. Amint az már fentebb ismertetésre került, amikor a TVI-nek összegeznie kellett (vagy az Éves Jelentés vagy egyéb okok miatt) a támogatásokat, a támogatásokat egyenként kellett megítélni, a jelentés módszertanában leírtaknak megfelelően, a teljes összeg kategóriánként történő kiszámítása végett. Először az egyes támogatások minősítése volt szükséges (állami támogatás vagy sem), majd ezt követően volt szükséges annak meghatározása, hogy a közösségi szabályok szerinti melyik kategóriába tartoznak.

Annak érdekében, hogy ezeknek az elvárásoknak megfeleljen, már a 263/1997. (XII. 21.) Korm. rendelet külön adatlapot tartalmazott az állami támogatásokra vonatkozóan. Az akkor érvényben lévő módszertan szerint a TVI e célból elkészített listája alapján külön kódot kellett volna adni minden támogatásnak. A listát és a kódokat a melléklet tartalmazta.

1998. december 30-án került sor a sokkal átfogóbb 217/1998. kormányrendelet elfogadására. Ez a rendelet integrálta az összes, az államháztartás működési rendjével kapcsolatos szabályt. Ezek a szabályok nem tettek különbséget a részben vagy teljesen az Európai Megállapodás

---

62. cikkének hatálya alá tartozó állami támogatásokat tartalmazó programok között. Ezt az átfogó rendeletet jelölték ki arra a célra, hogy az állami támogatásokra vonatkozó speciális szabályokat integrálja. A cél az volt, hogy további előrelépésre kerüljön sor az átláthatóság és kompatibilitás tekintetében. A rendelet felhatalmazta a Kormányt arra, hogy kormányrendeleti szinten hozzon intézkedéseket az állami támogatások EU szabályokkal való összhangjának megteremtése érdekében.

Az állami támogatásokra vonatkozó konkrét szabályozás egy évvel később vált lehetővé, amikor a 217/1998-as rendelet módosítási folyamata megkezdődött. A TVI néhány nagyon fontos kiegészítést javasolt, melyeket egy évvel később fogadtak el a rendelet akkori módosításának alkalmával. Az állami támogatás fogalmának meghatározásával és az egyes támogatások támogatástartalmának és támogatási intenzitásának kiszámítására vonatkozó módszer leírásával lehetővé vált a támogatást nyújtó szervek utasítása a támogatástartalom illetve intenzitás kiszámítására. Ez kötelezővé vált számukra, hiszen az adatlapon e két értéket minden esetben meg kellett jelentetni.

A kiegészítések lehetővé tették a TVI számára, hogy az OTMR-t ne csak az éves jelentés és egyéb elemzések elkészítéséhez használják, hanem a halmozódás ellenőrzésének eszközeként is. Azonban ennek előfeltétele az állami támogatások nyilvántartási rendszerének megbízható működése.

Ezért a twinning szakértők - egyéb céllal készült, a következő fejezetben megtalálható elemzések mellett - azt tanulmányozták, hogy a fent említett előfeltétel megvalósult-e.

A feldolgozott esetek száma elég nagy: az OTMR eljárás által érintett terület 2000-ben 80 költségvetési sornak felelt meg, mely mintegy 350 milliárd forintnyi összeget és mintegy 30.000 szerződést takar (és ez a terület egyre bővül).

3.2 AZ OTMR software versenyszférának nyújtott állami támogatások nyilvántartásával és monitoringjával kapcsolatos funkciói

A következtetésünk az, hogy annak ellenére, hogy mind a TVI, mind a MÁK tudatában volt a rendszer még fennálló gyenge pontjainak, és erőfeszítéseik eredményeképpen 2000 végére további lépések megtételére került sor annak érdekében, hogy az OTMR működéséhez megfelelő feltételek alakuljanak ki.

Az állami támogatásokkal kapcsolatos software funkciók két fázisba sorolhatók:

- 1. fázis: A támogatási programokkal és pályázati felhívásokkal kapcsolatos adatok rögzítése (ez az adatlap az alapja a forrástérképnek)**
- 2. fázis: Az egyes támogatásokra kitöltött adatlapon feltüntetett adatok rögzítése**

1. fázis

2000-ben a fent említett 217/1998-as kormányrendelet 79. §-a szabályozta az adatlapok kitöltését és a kapcsolódó eljárási folyamatot.

Amint az már a II. részben ismertetésre került, a miniszterek feladata, hogy kidolgozzák és szabályozzák a rendelkezésükre álló előirányzott költségvetési források felhasználását

---

fejlesztési programok és projektek megvalósítása céljából. Az ehhez kapcsolódó adatokat kitöltött adatlap formájában el kell küldeni a MÁK-nak. Az adatlap címe: „A támogatás tulajdonságai”.

Az adatlap első kérdése az, hogy a támogatás az Európai Megállapodás 62. cikkének hatálya alá tartozik-e. Erre igennel illetve nemmel lehet válaszolni, ami azt jelenti, hogy vegyes program esetében nem lehet helyes választ adni.

Az ezt követő kérdések a támogatás forrásaira vonatkoznak. Itt pontosan kell utalni az elfogadott költségvetésre illetve az adott külföldi segélyre. Meg kell nevezni a forrás(ok) pontos összegét és a támogatás odaítélésének formáját (főként pályázati úton) is. A nem pályázati úton odaítélt támogatások esetében a jogi alapot kell megnevezni. A többi kérdés a döntéshozatal módjára, a többi programmal való kapcsolatra, a támogatás céljára és formáira, valamint a kedvezményezettek körére és az odaítélés feltételeire utal.

Mint már említésre került, a 217/1998-as rendelet tartalmazza azoknak a költségvetési forrásoknak a körét, melyek a MÁK monitoring hatáskörébe tartoznak. Természetesen ez a lista sokkal több elemet tartalmaz, mint azok a célleírányzatok, melyek a II. részben kerültek bemutatásra. Ezek között ugyanis megtalálhatóak olyan programok is, melyek természetükből és a lehetséges kedvezményezettekől adódóan nem tartalmazhatnak állami támogatásokat.

A kérdőív első kérdése azt hivatott eldönteni, hogy állami támogatással van-e dolgunk vagy sem. Ennek alapjául a TVI előzetes véleménye szolgálhat, mely az adatlapot kitöltő támogatást odaítélő szerv rendelkezésére áll. Tehát elvileg a vélemény alapján nem lenne nehéz a támogatás megfelelő minősítése. Azonban, mint az már a II. részben említésre került, a programok és pályázati kiírások nagy része vegyes, tartalmaz állami támogatásokat és egyéb támogatásokat is. Ezért a kérdés egyértelmű megválaszolása nem mindig lehetséges. Az egyértelmű megítélésben a többi kérdés sem szolgál segítséggel, hiszen a többi paraméter (célok, kedvezményezettek) is általában vonatkozik mind az állami támogatásokra, mind az annak nem minősülő intézkedésekre.

Megemlítendő, hogy ez a fázis tartalmaz a pályázatok kiírásával, koordinációjával és a halmozódási eljárással²³ kapcsolatos szabályokat és kötelezettségeket is. A halmozódási szabályok és eljárások mindenféle támogatásra érvényesek, az I. Részben leírt állami támogatásokra azonban speciális szabályok vonatkoznak.

2. fázis

Az 1. fázisban leírt adatokra vonatkozó ellenőrzési feladatok elvégzése után, amennyiben minden más feltétel teljesült, sor kerülhet a támogatások nyújtására. Minden egyes támogatás odaítélését követően a támogatást nyújtó szervnek egy adatlapot kell kitöltenie és a MÁK-nak beküldenie.

Ez az adatlap, amelynek az adatfeldolgozás TVI-vel kapcsolatos alrendszerének feltételeit kell teljesítenie az 1. sz mellékletben található (a téma szempontjából nem releváns kérdéseket kivettük).

---

²³ Amikor a pályázó több programra pályázik

3.3 Általános megjegyzések

Amint az látható, a helyesen kitöltött adatlapok a halmozódás ellenőrzéséhez megfelelő alappal szolgálhatnának, amennyiben az OTMR hatásköre minden állami támogatásra kiterjedne és amennyiben az egyes támogatások minősítése megfelelően lenne elvégezve. (Ha egy intézkedést az adatlap kitöltője állami támogatásnak ítél, a fent bemutatott III/3-as adatlapot kell kitöltenie.) Az OTMR által csak részben lefedett támogatási körrel kapcsolatos problémák mellett, az adatlap kitöltése is gyakran hiányos. Ennek oka az lehet, hogy a kitöltő számára nehéz annak eldöntése, hogy a kérdéses támogatás állami támogatásnak minősül-e. A megfelelő kategóriába való besorolás szintén hibás lehet, hiszen a megfelelő kategória kódjának kiválasztásához a beküldőnek vagy kellő ismeretekkel és szakértelemmel kellene rendelkeznie, vagy egy olyan megfelelő útmutatással, mely alapján a kódolás automatikus, különleges szaktudást nem igénylő műveletté válhat. Ilyen útmutatással a TVI véleménye szolgálhat, mely tartalmazza annak a támogatási programnak illetve pályázati felhívásnak az értékelését, melynek keretein belül az adott támogatás odaítélésére sor kerül. Itt újra felmerül a támogatási programok és pályázati felhívások vegyes jellegének problémája, mely hátráltatja a dokumentumok használatát: az értékelés nem terjed ki minden esetre.

Következésképpen megállapítható, hogy a software teljesíti azokat a feltételeket, melyek megléte a TVI Éves Jelentéséhez szükséges adatok biztosításának szempontjából szükségesek. Ezen felül a kategóriánkénti össz-támogatást az egyes kategórián belül az egyes támogatások támogatástartalmának összegzésével lehetne kiszámítani.

2000-ben azonban még mindig fennállnak az egyes támogatási programokat szabályozó miniszteri rendeletekben és az egyes pályázati felhívásokban mutatkozó, fent már ismertetett átláthatósági problémák, melyek akadályozzák az OTMR által rögzített adatok Éves Jelentés elkészítésének, illetve a halmozódás ex post ellenőrzésének céljából történő felhasználását.

Ebből következik, hogy az egyetlen lehetséges megoldás az lenne, ha a pályázati felhívások annyira homogének és egyértelműek lennének, amennyire ez csak lehetséges.

A támogatástartalom kiszámítása jelenleg még nem automatikus folyamat. Azonban a MÁK egy olyan integrált software fejlesztésén dolgozik, mely ezt megkönnyítené. A TVI és a MÁK már megkezdte az erre irányuló munkálatokat.

Annak érdekében, hogy a fentiek értelmében vett átláthatóság érvényesüljön, a TVI számos javaslatot nyújtott be a 217/1998 kormányrendelet módosítására (a javaslatok a rendeletet módosító 254/2000. Korm. rendelettel kerültek elfogadásra). Az egyik módosítás értelmében a támogatást nyújtó szervnek kötelező a pályázati felhívás szintjén az állami támogatásokat a többi támogatástól különválasztani, illetve, amennyiben ez nem lehetséges, a támogatás céljait, kedvezményezetteit és az odaítélés feltételeit átláthatóan különválasztani a támogatási programokban illetve pályázati felhívásokban.

Természetesen a közigazgatási szervekre irányuló kötelező erejű megoldások a leghatékonyabbak, mindamellert ezeket gyakran szükséges az információ terjesztését

---

elősegítő intézkedésekkel kiegészíteni. Ez utóbbi az új pályázati felhívások esetében meg is történt. A Széchenyi terv feladatainak – a terv beindításával és az új pályázati felhívások kiírásával járó sűrű határidőkből eredő – felhalmozódása miatt az idő nem volt elegendő arra, hogy az új követelményeket a szabályok kialakításánál figyelembe vegyék. Ezért a fenti eseményekkel párhuzamosan a TVI folytatta a rendeletek és a pályázati felhívások tartalmának javítására irányuló munkáját: szövegjavaslatokat tett, ismertette az átláthatóság szükségességét és a kompatibilitás követelményeit, valamint információs anyagokkal szolgált.

A 217/1998. kormányrendelet egyéb módosításai a halmozódás ellenőrzésével kapcsolatban a felelősségi és eljárási kérdésekre koncentráltak. A rendelet kötelezettségként írja elő a pályázó felé, hogy az adott projekt kapcsán az általa benyújtandó összes pályázatot ahhoz a minisztériumhoz nyújtsa be, ahonnan a legnagyobb összegű támogatást pályázza meg. A halmozott támogatás összértéke beruházási támogatás esetén (mely Magyarországon regionális támogatásnak minősül) nem haladhatja meg a beruházás 50%-át, KKV-k esetében 65%-át. A kormányrendelet módosítása megerősítette a koordinációs kezelő felelősségét e felső limit betartása terén a halmozott támogatásokat is beleértve.

Az új rendelkezéseknek köszönhetően a MÁK által elvégzendő halmozódás-ellenőrzés, ex post ellenőrzést jelent. Ez azt biztosítja, hogy a különböző forrásokból nyújtott támogatások kifizetésekor a szabályokat betartsák.

Az adókedvezmények OTMR-be való beépítéséről a Kormány már döntött (lásd a 2. részt, 2115/1999. számú Korm. határozatot), de ez csak a kezdő lépés. Ennek megvalósítása lehetővé teszi a halmozódás ellenőrzését attól kezdődően, hogy az adókedvezmények nem csak jogilag, de mennyiségileg is a beruházás értékéhez lesznek kötve.

3.4 Javaslato

Az elszámolható költségeket a melléklet tartalmazza és az adott projekt minden költsége rögzítésre kerül. Ugyanakkor javulást jelentene az elszámolható költségek monitoringja terén, ha ezekről a költségekről részletesebb információ állna rendelkezésre (például elkülönülnének az egyes költség-kategóriák, mint az épületek, berendezések, telek, fizetések, stb.).

Az OTMR-en belül külön részt lehetne létrehozni ennek rögzítésére, ezért az elszámolható költségek monitoringjának céljából nem kellene új számítógépes rendszert létrehozni. Ez a kezelők számára is tanulságos lehetne, mivel rá lennének kényszerítve arra, hogy a közösségi követelmények szerint részletezzék a költségelemeket.

Ezen felül, a megfelelő kódrendszeren alapulhat az a hatékony monitoring rendszer, mely alkalmas lenne az Európai Megállapodás 62. cikkének hatálya alá tartozó támogatások beazonosítására. Ez a kódrendszer lehetne az alapja annak az alrendszernek, melyet speciálisan a közösségi értelemben vett állami támogatások monitoringjának céljával hoznának létre.

Bár az adatok még nem vehetők figyelembe a halmozódás ellenőrzésénél, a vállalati adókedvezményekre és az önkormányzatok által nyújtott támogatásokra vonatkozóan külön sorokat kellene beiktatni a kérdőívbe.

A MÁK részére a pályázati felhívások és támogatások kapcsán megküldött adatlapoknak egyértelmű választ kellene arra vonatkozóan tartalmazniuk, hogy e felhívások és programok részben illetve egészben tartalmazznak-e az Európai Megállapodás 62. cikkének hatálya alá tartozó állami támogatásokat. Ez utóbbi esetben a releváns részt be kellene jelölni. Egy olyan program/felhívás esetében, mely részben illetve kizárólag állami támogatást tartalmaz, arra kellene rákérdezni, hogy a TVI milyen támogatási kategória alapján véleményezte a tervezetet. A MÁK a TVI véleményével összehasonlítva tudná a helyes megjelölést ellenőrizni. Egy másik megoldást célonként és kategóriánként külön adatlapok kidolgozása jelentene. Ezeket az adott támogatásokat kezelő minisztériumoknak kellene kitöltenie a 76/1999. Korm. rendelet hatálya alá tartozó támogatások esetében. Ez a megoldás arra kényszerítené a támogatások kezelőit, hogy pontosabban dolgozzanak, hiszen a célokat, kedvezményezetteket, eszközöket és a felső támogatási határokat külön kellene választaniuk.

A kezelő hatóság szempontjából az országos szintű egységes politika kialakítása a fő cél. Az állami támogatásokra vonatkozó EU szabályok csak kiegészítő feltételként jelennek meg, melyet az adott kezelő hatóság nem mindig vesz figyelembe, különösen az előcsatlakozási fázisban. Azonban a jelentési kötelezettség később jogszabály lesz, így mindenképpen hasznos lenne a kezelő hatóságokat felkészíteni az adatok benyújtásában bekövetkező jövőbeli változásokra és pontosításra.

A MÁK-nak és azon belül az OTMR-nek továbbra is számolnia kell a versenyszférának nyújtott támogatásokkal kapcsolatban felmerülő fent részletezett problémákkal. Az OTMR mindössze egy adatbázis, mely csak a jogilag előírt és a kezelő hatóságok által benyújtott adatok rögzítésére alkalmas. Az OTMR nem garantálja az adatok hiánytalanságát, illetve megbízhatóságát. Ezek ellenőrzésére sem képes, kivéve az adó és szociális juttatás hátralékokat.

Másfelől, amennyiben a megfelelően minősített célok, intézkedések, projektek és költségek megfelelően kerülnek meghatározásra, az OTMR – egy erre alkalmas kódrendszer és néhány funkciójának javítása segítségével – technikailag képes lesz a versenyszférának juttatott támogatások monitoringjára és a halmozódás ellenőrzésére.

A rendszer következő potenciális fejlesztéseit érdemes megemlíteni:

- A 76/1999. Korm. rendelet hatálya alá tartozó támogatások esetében speciális kódrendszert kialakítani;
- A kérdőívbe egy olyan táblázatot beiktatni, amely pontosan részletezi az elszámolható költségeket az összes költségétel mellett;
- Külön sorok beiktatása a kérdőívbe az adókedvezményekre és az önkormányzat által nyújtott támogatásokra vonatkozóan;
- Az OTMR-t alkalmassá kell tenni a halmozódás ellenőrzésére és a különböző támogatások összegzésére.

Ezen felül fontos az OTMR-t egy olyan online hálózatba beilleszteni, melyhez a TVI és a támogatásokat kezelő hatóságok döntéshozatali szervei is kapcsolódnak.

ADATLAP

II./1. A támogatási forrás adatai

A döntéshozó megnevezése: .....

Költségvetési támogatás esetén:

a támogatási forrás költségvetési éve: Fejezet száma:

- előirányzat száma / / /

címe, alcíme, megnevezése: _____

A támogatás / pályázat megnevezése: .....

Döntés időpontja: . .

II./1. A támogatási forrás adatai

A döntéshozó megnevezése: .....

Költségvetési támogatás esetén:

a támogatási forrás költségvetési éve: Fejezet száma:

- előirányzat száma / / /

címe, alcíme, megnevezése: _____

A támogatás / pályázat megnevezése: .....

Döntés időpontja: . .

Projekt kezdete: . . befejezése: . .

1. A projekt jóváhagyott teljes költségigénye (1=2+3+4+5+6)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
2. A pályázó saját forrása:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
3. A bankhitel összege:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
4. Egyéb nem támogatási forrás:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
5. Egyéb támogatási forrás:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
- ebből: nem hazai forrás*:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
6. A jóváhagyott támogatás mértéke összesen (6=7+8):	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
7. Ebből vissza nem térítendő támogatás:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft
8. Ebből visszatérítendő támogatás:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	E Ft

* Nem hazai forrású támogatás megnevezése:

ISPA: SAPARD: PHARE:

A támogatást folyósító bank megnevezése: .....

A támogatott folyósító banknál vezetett számlasz.: - -

A döntéshozó tölti ki

Módosítás esetén: - a jelölt (M) mezők kötelezően kitöltendők;

- kérjük tegyen X-jelet a lap alján található üres négyzetbe!

Vissza nem térítendő támogatás ütemezése:

Támogatás folyósításának éve	Támogatás folyósításának ütemezése (E Ft)
. év	
. év	
. év	
. év	
. év	
. év	
. év	
. év	

Kamatmentes visszatérítendő támogatás ütemezése

Támogatás folyósításának éve	Támogatás folyósításának ütemezése (E Ft)	Támogatás visszafizetés éve	Támogatás visszafizetés ütemezése (E Ft)
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	

Kedvezményes kamattal visszatérítendő támogatás részletezése

Támogatás folyósítás éve	Támogatás folyósítás ütemezése (E Ft)	Támogatás törlesztés éve	Támogatás törlesztés ütemezése (kamattól nélkül) (E Ft)
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	
. év		. év	

Kedvezményes kamat jellege:

Változó

Fix

Fix kamat mértéke: ,   %

Változó kamat mértéke: ,   %

(A döntéshozó tölti ki!)

II.

Kamattámogatás részletezése

Módosítás esetén: - a jelölt (M) mezők kötelezően kitöltendők;

- kérjük tegyen X-jelet a lap alján található üres négyzetbe!

Hitelfolyósítás éve	Hitelfolyósítás ütemezése (E Ft)	Hiteltörlesztés éve	Hiteltörlesztés ütemezése (kamat nélkül) (E Ft)
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>

Hitelező pénzintézet neve: .....

Hitel összege: E Ft

Kamattámogatás mértéke: ,   %

Kamattámogatás időtartama: -tól   -ig

Garanciavállalás (beleértve a kezességvállalást is) részletezése

Hitelfolyósítás éve	Hitelfolyósítás ütemezése (E Ft)	Hiteltörlesztés éve	Hiteltörlesztés ütemezése (kamat nélkül) (E Ft)
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>
. év	<input type="text"/>	. év	<input type="text"/>

Kedvezményes kamat jellege:

Változó

Fix

Tőkebefektetés részletezése

II./3.

A következő az az adatlap, mely a TVI munkájához szükséges információt tartalmazza

(A döntéshozó töltsi ki!)

A vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások előzetes bejelentési kötelezettségéről és annak Európai Megállapodással való összhangjának vizsgálatáról szóló 76/1999. (V. 26.) Korm. rend. értelmében a Pénzügyminisztérium keretein belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda által adott vélemény száma:

Módosítás esetén: - a jelölt (M) mezők kötelezően kitöltendők;

- kérjük tegyen X-jelet a lap alján található üres négyzetbe!

TVI - / / Döntés - vélemény kiadásának . .
időpontja:

A támogatott igénylő és/vagy tevékenység a 76/1999. (V. 26.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik:

Igen Nem

Szektor kódja:* megnevezése: .....

Főcélcsoport kódja:* megnevezése: .....

* A következő lista alapján töltendő ki:

Szektorok

1. Acélipar
2. Szénbányászat
3. Gépjárműgyártás

4. Szintetikus szálipar
5. Szállítás/Közlekedés
6. Hajóépítés

7. Mezőgazdaság
8. Halászat
9. Egyéb

Főcélcsoport

- A. Kutatás-fejlesztés
- B. Környezetvédelmi célokat szolgáló beruházás
- C. KKV-kat támogató központi programoknak nyújtott támogatás
- D. Foglalkoztatás elősegítése
- E. Képzés
- F. Nehéz helyzetben lévő vállalatok megmentésére adott működési támogatás
- G. Területfejlesztési célú támogatás
- H. Egyéb, éspedig:

A jóváhagyott támogatás támogatástartalma: E Ft

Támogatási intenzitás: , %

A támogatási intenzitás mutatóhoz elszámolható költségek összesen:* E Ft

P. H. ....

.....
.....

Dátum

a döntéshozó aláírása

* Segédlet a támogatási intenzitás mutató meghatározásához

Az egyes támogatási céloknál elszámolható költségek:

Kutatási-fejlesztési célú támogatás esetében:

- személyi jellegű költségek (kizárólag az adott kutatási programban dolgozó kutatók, technikusok, egyéb kisegítő személyzet),
- műszerek, berendezések, telek, építmények költségei, feltéve ha azokat kizárólag és folyamatos jelleggel kutatási célokra használják,
- konzultáció és ezzel egyenértékű szolgáltatások igénybevételének költségei (szabadalom, külső technikai, kutatási szolgáltatások költségei), feltéve ha azok kizárólag az adott kutatáshoz kapcsolódnak,
- a kutatási tevékenységhez kapcsolódó fenntartási költségek,
- egyéb, a kutatáshoz kapcsolódó költségek (pl. anyagköltség, közműdíj).

Képzési célú támogatás esetében:

- az oktatók személyi jellegű költségei,
- az oktatók és a képzésben részesülők utazási költségei,
- egyéb költségek (kiadványok, segédeszközök),
- a használati eszközök és a felszerelések értékcsökkenése, de kizárólag azok képzésre használt értékéig,
- a képzéshez nyújtott szaktanácsadói munka költségei,
- a képzésben részesülők személyi jellegű költségei, de maximum az előző pontokban felsorolt elszámolható költségek összegéig.

Regionális beruházási célú támogatás esetében:

- beruházás: tárgyi beruházás²⁴ (telek, épületek, gépek, berendezések) és az immateriális²⁵ javak beszerzésének meghatározott része,
- személyi jellegű költségek: a kétévi személyi jellegű költségek szorozva az újonnan létesített munkahelyek számával (a munkahelyek számának nettó növekedése az érintett vállalkozásban), valamint a felvételre kerülő munkaerő egyszeri képzésének költségei.

Kis- és középvállalatok támogatása esetében:

- tárgyi beruházás (telek, épületek, gépek, berendezések),
- immateriális javak beszerzésének meghatározott része,
- konzultáció, képzés, tanácsadás költségei.

Környezetvédelmi célú támogatás esetében:

- Beruházási költségek:
  - A magasabb szintű környezetvédelmi normák teljesítéséhez szükséges telek, épületek, gépek, berendezések beruházási költségei.

---

²⁴ Tárgyi beruházás alatt értendő : zöldmezős beruházás, a már meglévő létesítmények olyan bővítése, mely a termelési folyamatban illetve a termékben alapvető változást eredményez (a régi berendezések újra cserélése új beruházás címén nem támogatható) Egy olyan létesítmény megvásárlása, amely már nincs használatban illetve az elidegenítéssel a termelést megszünteti, ugyancsak új beruházásnak számít.

²⁵ Az immateriális javak költségeit csak akkor lehet figyelembe venni a támogatási alap kiszámításánál, ha az adott immateriális eszközök megfelelnek a következő követelményeknek :

- Csak a támogatott létesítményekben használhatók
- Amortizálhatók
- Piaci áron vásárolhatók meg
- A vállalat eszközei között szerepelnek és a vállalat tulajdonában maradnak legalább 5 évig

-
- Korábbi környezeti károkozások helyreállításának beruházási költségei.
  - Egyéb költségek: tájékoztatási költségek, képzési és tanácsadói szolgáltatások költségei.

Foglalkoztatási támogatás esetén:

- személyi jellegű költségek (béreköltség, társadalombiztosítási járulékok).

Módosítás esetén: - a jelölt (M) mezők kötelezően kitöltendők;